

Európai Jogi Közlemények

IUSTITIA EST REGNORUM FUNDAMENTUM

2021.

1. szám

Európai Jogi Közlemények

Az Európai Jogi Központ szakmai tudományos folyóirata

II. évfolyam / 1. szám

2021. június

Impressum

Az Európai Jogi Közlemények
az Európai Jogi Központ tudományos szakmai és lektorált online folyóirata

Főszerkesztő:

DR. FRIGYER LÁSZLÓ

az Európai Jogi Központ jogi igazgatója

Kiadásért felelős:

EURÓPAI JOGI KÖZPONT

1011 Budapest Bem rkp. 15 mfsz. 2/a

A szerkesztőbizottság elnöke:

DR. NYITRAI ENDRE PhD

adjunktus (Nemzeti Közszerkesztési Bizottság)

A szerkesztőbizottság tagja:

DR. ÚJVÁRI ZSOLT

DR. FRIGYERNÉ LINK ERIKA

ESZTER KERESZTÉNY Reykjavik (IS)

PIROSCA ACOSTA New York (USA)

DR. MÁTYÁS SZABOLCS

DR. AMBRUSZ JÓZSEF

DR. TAKÁCS DÁNIEL

DR. TIRTS TIBOR

TÓTH PÉTER

A szerkesztőség email címe:

europai.jogi.kozpont@gmail.com

I. évfolyam, 2021/1. szám

Megjelenik évente négy alkalommal.

ISSN 2732 - 2858 (Online)

Informatikai szakmai támogatás: Neting Kft

SZERZŐINK

DR. FRIGYER LÁSZLÓ r. őrnagy

Európai Jogi Központ jogi igazgató

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

Szent György Szakkollégium igazgató

NKE Ludovika SE Rendészeti Kutyás Szakosztály szakosztályvezető

GIRHINY KORNÉL r. őrnagy

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

Forenzikus Tudományok Tanszék egyetemi tanársegéd

DR. BÓI LÁSZLÓ r. őrnagy

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

Forenzikus Tudományok Tanszék egyetemi tanársegéd

FARKASNÉ dr. HALÁSZ HENRIETTA r. őrnagy

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

Forenzikus Tudományok Tanszék egyetemi tanársegéd

HASPEL ORSOLYA r. őrnagy

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

Közjogi és Rendészeti Jogi Tanszék egyetemi tanársegéd

DR. NYITRAI ENDRE PhD r. őrnagy

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar

Forenzikus Tudományok Tanszék egyetemi adjunktus

Dobó Judit r. tisztjelölt

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar végzős tisztjelöltje,
bűnüldözési szakirányos hallgató, NKE RTK Bűnügyi, Gazdaságvédelmi és
Kiberbűnözés Elleni Tanszék demonstrátora,

NKE RTK Szent György Szakkollégium (ex)hallgatói igazgató

DR. GYARAKI RÉKA r. őrnagy

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Bűnüldözési, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék
egyetemi tanársegéd

DR. MÁTYÁS SZABOLCS PhD r. őrnagy

Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar
Nyomozáselméleti Tanszék egyetemi docens

LELOVICS PÁL ny. vámtiszt

NKE Ludovika SE Rendészeti Kutató Szakosztály képzési vezetője;
igazságügyi hiteles cseh-(szlovák)-magyar általános és kynológiai szakfordító és
tolmács

TÓTH PÉTER

Neting Informatika Kft. Ügyvezető

TÓTH MARIANN

Neting Informatika Kft. Ügyvezető helyettes

TARTALOM

DR. FRIGYER LÁSZLÓ:

Köszöntő.....7.o

GIRHINY KORNÉL – BÓI LÁSZLÓ – FARKASNÉ dr. HALÁSZ HENRIETTA – HASPEL ORSOLYA – NYITRAI ENDRE:

A garázdaság kialakulásának jogfejlődési folyamata a hazai szabályozás tükrében.....8.o.

DOBÓ JUDIT – GYARAKI RÉKA:

A mesterséges intelligencia jelene és jövője a hazai rendvédelemben.....23.o

DR. MÁTYÁS SZABOLCS:

Ankara turizmusbiztonsága egy utazó rendőrtiszt szemszögéből.....38.o.

DR. FRIGYER LÁSZLÓ – LELOVICS PÁL – DR. NYITRAI ENDRE

A szolgálati kutyákkal kapcsolatos egyetemi oktatás alakulása és jelentősége a tisztképzésben 49.o

TÓTH PÉTER – TÓTH MARIANN:

Jogszabályok közérthetően – A digitalizált adatgazdálkodásért.
.....69.o

DR. FRIGYER LÁSZLÓ:

Főszerkesztői elköszönés és közlési feltételek.....71.o.

KÖSZÖNTŐ

Tisztelt Olvasó!

Örömmel köszöntöm az Európai Jogi Központ vezetése nevében, és őszintén remélem, elnyerik a tetszését a 2021. évi II. évfolyamunk 1. számában közölt tanulmányaink.

Ezen periodikában történő megjelentetési lehetőséggel többes célkitűzésünknek szeretnénk megfelelni. Egyrészt mi is öregbíteni szeretnénk az online folyóiratok színvonalas munkásságát. Másrészt szakmai publikációs lehetőséget kívánunk biztosítani a különböző területekről érkező kutatók, tudósok, írók, szakértők, és a szárnyaikat bontogató hallgatók részére. Ezzel is segítve, hogy újabb lehetőségük mutakozzon – a megalapozottan igényes, jogi, szakmai és tudományos – közleményeik megjelentetésre.

Reményeink szerint olyan témákban tudunk színvonalas közleményeket megjelentetni, amelyek további elmélkedésre sarkallják a Tisztelt Olvasót, amelynek okán reflektálást is szeretettel várunk egy-egy tanulmány vonatkozásában.

A tudományos és szakmai csemegezéséhez további jó erőt és egészséget kívánok!

Üdvözlettel:

Dr. FRIGYER LÁSZLÓ
az Európai Jogi Központ jogi igazgatója

Girhiny Kornél – Bói László – Farkasné dr. Halász Henrietta – Haspel Orsolya – Nyitrai Endre¹

A garázdaság kialakulásának jogfejlődési folyamata a hazai szabályozás tükrében

Absztrakt

Jelen tanulmány a garázdaság jogi szabályozásának, Magyarországon végbement kialakulási és fejlődési folyamatát hivatott bemutatni. A történeti áttekintés sommásan foglalja össze a kialakulástól a jelen kori szabályozásig tartó időszakot. Igyekeztünk tárgyilagosan, a történeti korok egyediségeit kevésbé figyelembe véve bemutatni a garázdaság hazai szabályozását, a ködös fogalmi elemek mentén. A cikk érdekessége a fentiekben belül, hogy a vizsgált cselekményt mely társadalmi korban értékelték modortalanságnak, mely korban szabálysértésnek vagy kihágásnak és mely korban bűncselekménynek. Ennek a sokrétűségnek az anomáliái egészen napjainkig kihatnak.

Kulcsszavak: garázdaság, verekedés, rongálás, jogfejlődés, büntethetőség, kriminalisztika, jog

Abstract

The following study is intended to present the process of formation and development of the legal regulation of disorderly conduct in Hungary. The historical overview sums up the period from its formation to the present-day regulation. We tried to present the domestic regulation of disorderly conduct objectively, with little regard for the uniqueness of historical eras, along the unclear conceptual elements. The interesting thing about the article within the aforesaid is, that at which societal era the investigated act was assessed as immorality, at which era as an infraction or transgression, and at what era as a felony. The anomalies of this diversity have an ongoing effect to this day.

Keywords: disorderly conduct, brawl, vandalism, development of law, culpability, criminalistics, law

---

¹ Girhiny Kornél, rendőr őrnagy, tanársegéd, NKE-RTK Forenzikus Tudományok Tanszék
Kornél Girhiny, police major, assistant lecturer, NUPS Faculty of Law Enforcement
<https://orcid.org/0000-0003-1244-8710>

Bói László, rendőr őrnagy, tanársegéd NKE-RTK Forenzikus Tudományok Tanszék
Bói László police major, assistant lecturer, NUPS Faculty of Law Enforcement
<https://orcid.org/0000-0001-7784-3215>

Farkasné dr. Halász Henrietta, rendőr őrnagy, tanársegéd NKE-RTK Forenzikus Tudományok Tanszék
Henrietta dr. Farkas Halász police major, assistant lecturer, NUPS Faculty of Law Enforcement
<https://orcid.org/0000-0001-5956-5872>

Haspel Orsolya, rendőr őrnagy, tanársegéd, NKE-RTK Közjogi és Rendészeti Jogi Tanszék
Orsolya Haspel, police major, assistant lecturer, NUPS Faculty of Law Enforcement, Department of Public Law
and Law Enforcement Legislation
<https://orcid.org/0000-0001-5384-2445>

Nyitrai Endre, rendőr őrnagy, tanársegéd NKE-RTK Forenzikus Tudományok Tanszék
Nyitrai Endre police major, assistant professor, NUPS Faculty of Law Enforcement
<https://orcid.org/0000-0001-5060-5516>

Bevezetés

A médiában az erőszakos bűncselekményekről szóló híradások között továbbra is nagy számban van jelen a garázdaság, az ismerté vált inkriminált ilyen jellegű cselekmények száma növekvő tendenciát mutat.

A mindennapi nyelvhasználatunk során esetenként hallhatjuk, hogy „egész éjjel itt garázdálkodtak azok a fiatalok”, vagy, hogy „ne garázdálkodj itt nekem a konyhában” és más hasonló mondatokat. Ezek a köznapi mondatok is azt szemléltetik, hogy a garázdaságot gyakran, más tartalommal ruházzuk fel a köznyelvben, mint amilyen tartalmi összetevők mentén találkozunk vele a rendőri feladatellátás során. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint azok a művek melyekben írók, költők töltik meg tartalommal ezt a kifejezést. Vörösmarty Mihály például a Nemzeti Színház megnyitására írt prologójában így fogalmaz: „Megható jelenet. Csupa ünnep és áhítat. Fölvonul az egész nemzet tipikus alakjaiban. Az ifjú így beszél: «. . . Esküdjünk reá, hogy aki durva, szemtelen, garázda, — ki illedelmet készakarva sért, — az nem barátunk, az betyár!»”² Avagy éppen Kaffka Margit a Színek és évek címen írt könyvében az alábbi sorokat veti papírra: „Most már kacagnak, a kicsi utánamondja a nagyobbiknak, Mimi – mama!” Jajj, felköltik ezt a parányit!... Lesz csend odabenn? Ejnye garázda kölykek, ha bemegyek a seprűnyélle!...”³ Az idézetekben megjelenő viselkedés távol áll azoktól a jogsértő cselekményektől, amelyeket napjainkban ezen a jogi tényálláson/kriminálmetodikai fogalmon, illetve bűncselekményfajtán értünk. Ez az egyszerűnek hitt fogalom a gyakorlati munka során, számos (jog)értelmezési és alkalmazási problémát okoz.

Napjaink központi társadalmi kérdései körébe tartozik a közrend, közbiztonság, állapota, fenntartása, mint általános rendőrségi feladat. Ennek állapotát mérhetjük az úgynevezett szubjektív biztonságérzettel, amely kétségtelenül jelentős tényező az állampolgárok részéről történő értékelés szempontjából. Mivel maga a garázdaság⁴ a hatályos büntetőjogi szabályozás alapján a köznyugalom elleni bűncselekményekhez tartozik⁵, ezért egyértelmű, hogy egy olyan deliktumról beszélünk, ami az emberek mindennapjait (ld. szubjektív biztonságérzet) nagymértékben befolyásolhatja.

A garázda magatartások tekintetében azonban megemlíthető, hogy az eltelt évtizedekben időről-időre formálisabb jelleget képesek öltetni, úgy mint „galeribűnözés”, majd súlyos erőszakos tüntetések, footballhuliganizmus. Azonban hagyományos formái is jelen vannak a hétköznapokban, stabilizálva a deliktumot a leggyakoribb szubszidiárius bűncselekményi elsőbbségben.

A jogi szabályozás történeti áttekintése hazánkban

Bár erős magánjogi kötődése miatt a jogtudósok többsége nem a római jogból eredezteti a büntetőjogot a garázdaság tekintetében mégis ide nyúlik vissza a szankció, amikor is a huligán jellegű cselekményhez a közrend („közcsend”) megsértésének szankcióját fűzte. Ulpianus macskazenéhez” fűződő hátrányos szankcióként az „adversus bonos mores huius civitatis”, a teljes lakosságot zavaró, a köznyugalom ellen irányuló tevékenységként említi.⁶

² Radványi Kálmán: Család és élet, Budapest, 1936 Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. 139 o.

³ https://www.libri.hu/konyv/kaffka_margit.szinek-es-evек-13.html (Letöltés időpontja: 2020. 03. 25.)

⁴ „durván erőszakos, féktelenségében kárt okozó, tettelegességre vetemedő” Forrás: <https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-etimologiai-szotar-F14D3/g-F2250/garazda-F2283/> (Letöltés időpontja: 2020. 03. 25.)

⁵ 2012. évi C. törvény a Büntető törvénykönyvről (továbbiakban Btk.) XXIII. fejezet, 339.§.

⁶ Baumgartner Péter: A garázdaság másod- és harmadvirágzásai. In: Drinóczi Tímea, Naszladi Georgina (szerk.): STUDIA IUVENUM IURISPERITORUM. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pécs, 2012. 284.o

Későbbiekben egy 1375-ös oklevél az az első hiteles forrás, ahol megjelent a garázda kifejezés. Ebben az oklevélben még melléknévként szerepelt és azt jelentette, hogy „békétlenkedő, durva, erőszakos magatartású”. Először az 1527-es Érdy-kódexben jelenik meg főnévként a garázdaság szó, amely mások háborgatását, viszálykodást jelentett.⁷

A hazai büntetőjogban, a Csemegi Kódex⁸ nem említi a garázdaság fogalmát, azonban több olyan tényállás is található benne, amely a felháborodást kiváltó, megbotránkoztató cselekményeket szankcionálja. Amennyiben ezeket a tényállásokat megvizsgáljuk, láthatjuk, hogy az egyes személyek elleni erőszakot nem sorolták a felháborodást, megbotránkoztatást keltő cselekmények közé, így a mai értelemben vett garázdaságot sem a kor büntetőkódexe, sem pedig a Kihágási Büntető Törvénykönyv⁹ nem szankcionálta.

A modernkori garázdaság elsőként az 1922-es szovjet Btk.-ban jelent meg, hülígán cselekmény néven. Eleinte a cselekmény a személyiség és emberi méltóság elleni bűncselekmények között szerepelt, ahonnan átkerül arra a helyre, ahol az 1926. évi Btk. szabályozta, az államigazgatás rendje elleni bűncselekmények között.

A cselekmény pönalizálásának előzményei nem ismeretesek, azonban az kétségtelen, hogy a szovjet büntetőjog fejlődése hatott a hazai jogi szabályozásra és ott már, mint önálló bűncselekmény, 1926-ban megjelent a garázdaság tényállása.¹⁰ Jelentős nézet szerint a garázdaság szovjet mintaként a „szocialista együttélési szabályok” megsértőinek kriminalizálásával a keleti tömb államaihoz hasonlóan került büntetőjogi eszközökkel szankcionálásra hazánkban is a második világháború utáni időszakban.

A magyar szabályozás 1955 előtt nem ismerte a garázdaság bűncselekményét. Azon cselekmények, amelyek napjainkban e tényállásba ütköznek, nagyrészt korábban is szankcióval fenyegettek voltak.

A tradicionális jog korszakában a magánosok személyében és vagyonában sértő cselekmények ugyanúgy jelen voltak, mint a közbűncselekmények körében meglévő garázdasággént értékelendő deliktumok. Az említett korban az erőhatalom jogellenes megnyilvánulását jelentette a „hatalmaskodás”¹¹

A garázdaság büntetendővé nyilvánítása hazánkban, a kihágás intézményének és a kihágási bíraskodásnak megszüntetéséről szóló 1955. évi 17. törvényerejű rendelettel valósult meg.¹²A rendelet alapján:

„7. § (1) Büntetett követ el és egy évig terjedhető börtönnel büntetendő az, aki a társadalmi együttélés szabályait semmibeveve garázdálkodik, vagy olyképpen zavarja a közrendet, hogy garázda magatartásával nyilvánosan botrányt, felháborodást vagy riadalmat okoz.

(2) Két évig terjedhető börtönnel büntetendő az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény elkövetője, ha cselekményét a rend helyreállítása iránt intézkedő hivatalos személy felszólítása ellenére sem hagyja abba, továbbá, ha az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény miatt öt éven belül már elítélték, illetőleg büntetésének kiállításától öt év még nem telt el.”

⁷A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967. I. kötet, 1029. o.

⁸1878. évi V. tc.

⁹ 1879. évi XL. tc.

¹⁰Erdész László: A garázdaság büntette a szovjet és a magyar jogban. KJK, Budapest 1958. 7. o.

¹¹ Béli Gábor: Magyar jogtörténet - A tradicionális jog. Dialóg Campus, Budapest – Pécs 2000. 214. o.

¹² A törvényerejű rendelet 1955.VI. 08. napján lett kihirdetve és ekkor lépett hatályba.

Tehát a kor garázdaság fogalmát az meríti ki, aki a:

- *társadalmi együttélés szabályait semmibe veszi*
- *nyilvánosan botrányt okoz*
- *nyilvánosan felháborodást okoz*
- *nyilvánosan riadalmat okoz*

A minősítő körülmények:

- *ha az elkövető a hivatalos személy felszólítására nem hagyja abba a cselekményét*
- *továbbá ha garázdaság miatt öt éven belül elítélték*

A rendelet szabályaiban jól látható, hogy a közterület és a magánterület, mint tényállási elem, semmilyen formában nem jelenik meg, tehát a cselekmény bárhol elkövethető volt, illetve olyan gyűjtőfogalmakat használt, mint a „társadalmi együttélés, botrány, felháborodás, riadalom” melyek valós tartama és ezzel elkövetési magatartása objektív módon nehezen vált megítélhetővé. Ugyanakkor tényállási elemmé tette a „hivatalos személy felszólítását” illetve a visszaesők megkülönböztetett szankcionálását, ezzel is mintegy sugallva a tekintélyelvű társadalmi létformát, és a tolerancia minimalitását, a visszaesők irányába. Igaz csupán közel 2 évre, de mégis megváltoztatta a kialakult szabályozást a 1960. évi 14. törvényerejű rendelet, amely az egyes bűncselekmények kisebb jelentőségű eseteinek szabálysértéssé nyilvánításáról rendelkezett. A rendelet alapján: „*Hazánkban a közrend és a közbiztonság jelentős mértékben megszilárdult. Ez a körülmény lehetővé teszi, hogy azokat, akik garázdaságot, közveszélyes munkakerülést vagy üzletszerű kéjelgést követnek el, ha cselekményük kisebb jelentőségű, bíróság helyett szabálysértési hatóság vonja felelősségre.*”¹³

Újabb normaalkotási lépést jelentett a szocialista jogalkotás eredményeképpen hatályba lépett az 1961. évi V. törvény a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről.¹⁴

A törvény szerint:

„219. § (1) *Aki nyilvános helyen olyan közösségellenes magatartást tanúsít, mely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, avagy nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával másokban megbotránkozást vagy riadalmat kelt, ha súlyosabb büntetés nem valósult meg, két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.*

(2) *A büntetés három évig terjedő szabadságvesztés, ha*

a) *a büntetett visszaeső, vagy*

b) *három vagy több személy követte el, avagy*

c) *a büntetett alkalmas volt arra, hogy a köznyugalmat súlyosan megzavarja.*

(3) *Mellékbüntetésként kitiltásnak is helye van*”¹⁵

A kor garázdaság fogalmát az merítette ki, aki:

- *nyilvános helyen, olyan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást keltsen*
- *nyilvános helyen, olyan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban riadalmat keltsen*

¹³ 1960. évi 14. törvényerejű rendelet

¹⁴1962. VII. 01 napján lépett hatályba

¹⁵ 1961. évi V. törvény

- *nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával, másokban megbotránkozást kelt*
- *nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával, másokban riadalmat kelt*

Amíg az első fordulat immateriális jellegű, nem volt szükséges, hogy a megbotránkozás vagy riadalom ténylegesen bekövetkezzen, addig a második fordulatnál minden esetben vizsgálni kellett, hogy másokban ténylegesen megbotránkozást keltett-e a cselekmény.¹⁶

A minősítő körülményeket a következők jelentették:

- *visszaeső követte el*
- *három vagy több személy követte el*
- *a cselekmény alkalmas a köznyugalom súlyos megzavarására*

A jobb szemléltetéshez egy összehasonlító táblázatban bemutatva:

	1955. évi 17. törvényerejű rendelet	1961. évi V. törvény
Alapeset	<i>Büntettet követ el és egy évig terjedhető börtönnel büntetendő az, aki a társadalmi együttélés szabályait semmibevéve garázdálkodik, vagy olyképpen zavarja a közrendet, hogy garázda magatartásával nyilvánosan botrányt, felháborodást vagy riadalmat okoz.</i>	<i>Aki nyilvános helyen olyan közösségellenes magatartást tanúsít, mely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, avagy nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával másokban megbotránkozást vagy riadalmat kelt</i>
Minősítés	<i>Két évig terjedhető börtönnel büntetendő az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény</i>	<i>(2) A büntetés három évig terjedő szabadságvesztés, ha a) a büntettet visszaeső, vagy</i>

¹⁶ BH1976.5

	<p><i>elkövetője, ha cselekményét a rend helyreállítása iránt intézkedő hivatalos személy felszólítása ellenére sem hagyja abba, továbbá, ha az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény miatt öt éven belül már elítélték, illetőleg büntetésének kiállításától öt év még nem telt el.</i></p>	<p><i>b) három vagy több személy követte el, avagy</i></p> <p><i>c) a büntett alkalmas volt arra, hogy a köznyugalmat súlyosan megzavarja.</i></p>
--	---	--

1. számú táblázat

/Szerzők önálló szerkesztése/

Mint láthatjuk, a fogalom jelentősen átalakult, a fogalmi elemeknél az új szabályozásban megjelenik a nyilvános hely és a nem nyilvános hely. A kor definiálható meghatározása valószínűleg nem azonos napjaink nyilvános hely fogalmával¹⁷, ekkor a közterület fogalma is a nyilvános helyhez tartozott¹⁸. Ugyanakkor azt is észrevehetjük, hogy a nyilvános hely fogalom bevezetésével a törvényalkotó, a családi struktúrába zárt, közösségen belüli elkövetések szankcionálhatóságát kizárta.

Napjainkban a garázdaság kettős alakzatú jogsértés, és a tényállási elemek, fogalmak tartalmának változásai nyomán sem a szabálysértési, sem a büntetőjogi tényállásnak nem eleme az elkövetés helye. A „nem nyilvános helyen” történő elkövetés adott esetben a családon belüli erőszak jelenségéhez, és más Btk-beli tényállásokhoz köthető. Ezek részletes bemutatása azonban egy önálló tanulmány tárgyát képezik.¹⁹

¹⁷„Nyilvános hely minden ingatlan, objektum, ami nem közterület, és mindenki számára nyitva áll. Ilyenek például az áruházak, vendéglátóhelyek, ügyfélszolgálati létesítmények, rendezvényterületek”. in:

Cserép Attila-Fábián Adrián- Rózsás Eszter: Nagykommentár a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvényhez <https://uj.jogtar.hu/#doc/db/353/id/A13Y1437.KK/ts/20181016/lr/lawref1%2819%29L%28000333%29/>

¹⁸ A közhasználatra szolgáló minden olyan magán-, állami vagy önkormányzati tulajdonban álló terület, amely mindenki számára korlátozás nélkül igénybe vehető, ideértve a közterületnek a közútként szolgáló és a magánterületnek a közforgalom elől el nem zárt részét.

¹⁹ Haspel Orsolya: A családon belüli erőszak rendészetének változásai Magyar Rendészet XI. évfolyam 3 pp. 2011. Budapest 17-23. o.

Továbbra is fő elemek a cselekmény elkövetésénél a megbotránkozás és a riadalom, azonban kikerült a szankcionálható elemek közül a felháborodás és a társadalmi együttélés szabályainak semmibevétele. A folyamatból látható, hogy a felháborodás fogalmának nehézsége illetve csekély súlya vezethetett a fogalmi körből történő mellőzéshez, és ugyanezen okokból maradhatott ki a társadalmi együttélés szabályait megszegők köre is. Ismerve a kor politikai rendszerét, a nem nyilvános helyeken történő elkövetési módok megjelenését leginkább politikai, mintsem kriminális okok teheték indokolttá, hasonlóan a minősítő körülmények közül a köznyugalom súlyos megzavarásához. A minősítő körülmények közül a hivatalos személy felszólítása, mint minősítés kihagyása a hivatalos személyek stabilizálódását mutatja. A visszaesők kiemelt szankcionálása mellett megjelenik a három vagy több személy elkövetése, mintegy előrevetítve a jövőbeni „csoportos elkövetés” fogalmat.

A jogfejlődés 1960-as években ismerte fel annak igényét, hogy a jogellenes cselekményeket külön szabálysértésekre és bűncselekményekre ossza, és bizonyos bűncselekményeknél - ilyen volt a garázdaság is – mindkét alakzatban megjelenítette a delictumot. Igaz a szabálysértési és a bűncselekményi alakzatot, mindig elhatárolta valamely lényeges tényező, amely lehetett a bekövetkezett kár, sérülés foka, vagy akár csupán a cselekmény „jelentősége. Az 1968. évi I. törvény a szabálysértésekről²⁰ a garázdaságot ismételten szabályozta a bűncselekményi alakzattal párhuzamosan.

Ez alapján a szabálysértési alakzat:

„93. § (1) Aki nyilvános helyen olyan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, vagy nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával másokban megbotránkozást vagy riadalmat kelt, feltéve, hogy az eset összes körülményeire (különösen az elkövetés módjára és az elkövető személyi körülményeire) tekintettel a cselekmény kisebb jelentőségű,

elzárással vagy ötezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

(2) Nem szabálysértés az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény, ha

a) visszaeső (Btk. 115. §), vagy

b) három vagy több személy követte el, avagy

c) a cselekmény alkalmas volt arra, hogy a köznyugalom súlyosan megzavarja.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az eljárás a rendőrség hatáskörébe tartozik.”²¹

Első olvasásra a szabálysértési alakzat és a bűncselekményi alakzat szövegezése – alapeseti tényállás - azonosnak tűnik, ami valóban az is, az első sorokban, ez érdekesnek tűnhet, azonban mégis megkülönbözteti a törvényalkotó, igaz eléggé szubjektív módon. A normaalkotást követően a bírói joggyakorlat határozati formában rögzítette: „Ha a garázdaság az eset összes körülményére tekintettel nem kisebb jelentőségű, mert annak közösségellenessége fokozottabb, nem kerülhet sor garázdaság szabálysértésének a megállapítására”²².

²⁰ 1968. IV. 14. napján hirdették ki és 1968 X. 01 napján lépett hatályba

²¹ 1968. évi I. törvény a szabálysértésekről

²² BH1975.52

A szemléletesebb összehasonlítás miatt nézzük párhuzamosan:

	1961. évi V. törvény	1968. évi I. törvény
Azonos	<i>Aki nyilvános helyen olyan közösségellenes magatartást tanúsít, mely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, avagy nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával másokban megbotránkozást vagy riadalmat kelt</i>	<i>Aki nyilvános helyen olyan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, vagy nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával másokban megbotránkozást vagy riadalmat kelt,</i>
Eltérő	<i>ha súlyosabb büntett nem valósult meg,</i>	<i>feltéve, hogy az eset összes körülményeire (különösen az elkövetés módjára és az elkövető személyi körülményeire) tekintettel a cselekmény kisebb jelentőségű,</i>
Minősítés	<i>(2) A büntetés három évig terjedő szabadságvesztés, ha</i> <i>a) a büntettet visszaeső, vagy</i> <i>b) három vagy több személy követte el, avagy</i>	<i>Nem szabálysértés az (1) bekezdésben meghatározott cselekmény, ha</i> <i>a) visszaeső (Btk. 115. §), vagy</i> <i>b) három vagy több személy követte el, avagy</i>

	<p><i>c) a büntett alkalmas volt arra, hogy a köznyugalmat súlyosan megzavarja.</i></p>	<p><i>c) a cselekmény alkalmas volt arra, hogy a köznyugalmat súlyosan megzavarja.</i></p>
--	---	--

2. számú táblázat

/Szerzők önálló szerkesztése./

Viszont, amennyiben a normaszövegben csupán ezen meghatározás rögzül, akkor a „csekélység” mértéke nagyon szubjektív módon válhatott volna körülírhatóvá, ezért a törvényalkotó megoldásában az elkövetés módját és személyi körülményeit jelölte meg különbségnek. Véleményünk szerint ez az egyébként is nehezen értékelhető cselekmény – objektivitás szempontjából – a szabályozás által nehezen vált kezelhetővé, rengeteg szubjektumra és visszaélésre adott lehetőséget a kor akkori értékrendjében is. Azt is láthatjuk, hogy a szabálysértést az alakzat szerinti minősítő körülményei bűncselekménnyé emelik, így a szabálysértésnek nem volt súlyosító esete. Igaz, a táblázatos formánál nem jelenítettük meg, de a harmadik bekezdés kijelöli az eljáró szervet, aki maga a rendőrség, ez a szabálysértés szövegezésének tükrében mai szemmel még aggályosabbá teszi az eljárást.

Sokan úgy gondolják, hogy az 1978. évi IV. törvény²³ a Büntető Törvénykönyvről az a kódex, amely tartalmi és fogalmi meghatározottságában kellőképpen képes volt súlyozott büntetőjogi választ adni a garázdaság bűncselekményi esetkörére. A törvény az eddigiektől eltérően címekbe rendezi a delictumokat, és ez alapján a II. cím alatt a köznyugalom elleni bűncselekményeknél helyezte el a garázdaság tényállását.

A tényállás az alábbiak szerint alakult:

„271. § (1) * Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

a) csoportosan,

b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva követik el.

(3) Mellékbüntetésként kitiltásnak is helye van.”²⁴

²³1979.07.01. napján lépett hatályba

²⁴1978. évi IV. törvény

A szemléltetőbb bemutatáshoz nézzük ismételt táblázatos formában:

	1961. évi V. törvény	1978. évi IV. törvény
Alapeset	<p><i>Aki nyilvános helyen olyan közösségellenes magatartást tanúsít, mely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, avagy nem nyilvános helyen tanúsított közösségellenes magatartásával másokban megbotránkozást vagy riadalmat kelt, ha súlyosabb büntett nem valósult meg,</i></p>	<p><i>Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el</i></p>
Minősítés	<p><i>(2) A büntetés három évig terjedő szabadságvesztés, ha</i></p> <p><i>a) a büntettet visszaeső, vagy</i></p> <p><i>b) három vagy több személy követte el, avagy</i></p> <p><i>c) a büntett alkalmas volt arra, hogy a köznyugalmat súlyosan megzavarja.</i></p>	<p><i>(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot</i></p> <p><i>a) csoportosan,</i></p> <p><i>b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva követik el.</i></p>

3. számú táblázat

/Szerzők önálló szerkesztése./

A garázdaság fogalmánál, hasonlatosan a korábbi szabályozáshoz, az új tényállásnál is eltűnik a nyilvános és a nem nyilvános hely fogalma, ugyanakkor fokozottan jelenik meg a közösségellenesség, amelynek a minőségi „kihívóan közösségellenes” megjelölése kerül a törvényi szövegezésbe. Ez a módosítás lehetőséget adott a szabálysértési és bűncselekményi alakzatok egyszerűbb és objektívebb elhatárolására. Ugyancsak változás a fogalomban megjelenő erőszak kifejezés, ami napjainkig markánsan elhatárolja a bűncselekményi és szabálysértési alakzatot, és objektívvá teszi a történeti tényállás jogalkotó akarata szerinti minősítését. A fogalomban megmaradt a megbotránkozás és a riadalom fogalma, amely állandósult. Szintén itt látjuk a bűncselekmények vétségge és büntetetté történő szétválasztását is először.

A minősítő körülmények tekintetében a visszaesőként történő elkövetés fogalmi elemként igaz kikerül, azonban ezzel párhuzamosan a bíraskodásban megjelenik, tehát változatlanul fontos tényezőként értékelendő. Bár tartalmilag más eltérés nem észlelhető, azonban érdekesség, hogy - igaz változatlan tartalommal - itt jelenik meg a csoport minősítő fogalma. A minősítő körülmények az évek során ugyan folyamatosan változtak, azonban ennek kérdését a napjainkban hatályos szabályozásnál tárgyaljuk majd.

A jogtörténeti fejlődés egyes vagy főbb állomásai áttekintése során a bíróságok ítéleti jogalkalmazása és jogalakító munkája mellett sem mehetünk el szó nélkül.

Ehhez kapcsolódóan a jogtudományi feladat részeként, mint jogértelmezési termékek jelentek meg a látszólagos halmazat kategóriái, hasonlóan a természetes egységhez.

Kivételként említhetjük a garázdaság esetén is jelen lévő szubszidiaritást, amelyet már a Csemegi-kódex is ismert. Későbbi büntetőtörvényeink a szubszidiaritást „ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg” (ún. tágabb értelemben vett szubszidiaritás), [például 1961. évi Btk. 161. § (1) bekezdés, 1978. évi Btk. 178. §], vagy „ha más bűncselekmény nem valósul meg” (ún. szoros értelmű szubszidiaritás, [például 1961. évi Btk. 261. §, 1978. évi Btk. 174. §] záradékkal jeleníti meg. A tágabb értelemben vett esetet hosszú évekig úgy értelmezte a bírói gyakorlat, hogy a klauzulával ellátott bűncselekmény súlyosabb bűncselekménnyel alaki halmazatba kerülésekor csak a súlyosabb deliktumot lehet megállapítani. Amikor a találkozás ugyanolyan vagy enyhébb bűncselekménnyel merült fel akkor sem volt valódi halmazat megállapításának helye. Ebben az esetben a záradékolt bűncselekmény miatt történt meg az elkövetői felelősségre vonás.²⁵

A korábbi Btk. hatálybalépését követően a Legfelsőbb Bíróság feladatává vált az előbb említett elvek 93. számú kollégiumi állásfoglalásában történő rögzítése, amikor is a leggyakoribb szubszidiárius bűncselekmény a garázdaság kapcsán kimondta, hogy „bűnhalmazat létesül, ha az elkövető egy cselekménnyel a garázdaság, valamint a testi sértés vagy a rongálás törvényi tényállását is megvalósítja, feltéve hogy a testi sértés vagy a rongálás törvényi büntetési tétele nem súlyosabb, mint a garázdaságé”. Az idő előre haladtával a BK 93. számú állásfoglalásban foglaltak a BKv 34. lényegében változatlan tartalommal és formában kerültek rögzítésre.²⁶

És elérkeztünk a napjainkban is hatályos törvényi szabályozáshoz: a 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvhöz²⁷.

Hatályos kódexünk a 2012. évi C. törvény a garázdaság tényállását a XXXII. fejezet alatt a köznyugalom elleni bűncselekményeknél helyezte el.

²⁵ BJD 2848.; BJD 5855.

²⁶ Ambrus István (2014c) 233–239. o

²⁷2012. VII. 13. napján került kihirdetésre

Eszerint:

„339. § (1) Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot

a) csoportosan,

b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva,

c) fegyveresen,

d) felfegyverkezve vagy

e) * nyilvános rendezvényen vagy gyűlésen

követik el.”

Az eddigi gyakorlat alapján nézzük táblázatos formában:

	1978. évi IV. törvény	2012. évi C. törvény
Alapeset	<i>Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétséget követ el és két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.</i>	<i>Aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.</i>
Minősítés	<i>(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot a) csoportosan,</i>	<i>(2) A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot a) csoportosan,</i>

	<p><i>b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva követik el.</i></p> <p><i>(3) * A büntetés büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés, ha a garázdaságot</i></p> <p><i>a) csoportosan és a köznyugalmat súlyosan megzavarva,</i></p> <p><i>b) nyilvános rendezvényen,</i></p> <p><i>c) fegyveresen,</i></p> <p><i>d) felfegyverkezve követik el.</i></p> <p><i>(4) * Mellékbüntetésként kitiltásnak is helye van.</i></p> <p><i>(5) * E § alkalmazásában erőszakos magatartásnak minősül a más személyre gyakorolt támadó jellegű fizikai ráhatás is, abban az esetben is, ha az nem alkalmas testi sérülés okozására.</i></p>	<p><i>b) a köznyugalmat súlyosan megzavarva,</i></p> <p><i>c) fegyveresen,</i></p> <p><i>d) felfegyverkezve vagy</i></p> <p><i>e) * nyilvános rendezvényen vagy gyűlésen követik el.</i></p>
--	--	--

4. számú táblázat
/Szerzők önálló szerkesztése./

A táblázat alapján kijelenthetjük, hogy az előző Kódex és a jelenleg hatályos Btk. fogalmi rendszere alapjaiban azonos. A kisebb eltérésekkel jelen tanulmány nem kíván mélységében foglalkozni, mivel fő célunk a kialakulás folyamatának bemutatása volt, ugyanakkor a terjedelmi korlátok adta nehézségekhez is igazítottuk munkánkat.

Záró gondolatok

A történelmi korok lenyomatai közül az egyik hitelt érdemlő fundamentum lehet, a mindenkori szabályozás,- persze az ítélkezés egyedisége ezen torzíthat -különös figyelemmel annak állandó és változó fogalmi elemeire. Ez a történelmi fejlődési folyamat tükröződött vissza markáns módon a garázdaság pönalizálásában és tényállásbeni fejlődésében, és ez a folyamat alakította ki a jelenlegi szabályozást is.

Véleményünk szerint minden szankcionált esetkör kapcsán szükséges annak jogalkalmazói vizsgálata is, hogy egy-egy szabályozás mennyiben felel meg az adott kor társadalmi kihívásainak, elvárásainak.

Úgy-véljük a területrendészettudományi megközelítésének mindig is volt, és mindig is lesz létjogosultsága, éppen ezért, a jövőbeni reális javaslatok, módosítások előterjesztéséhez elkerülhetetlen a kialakulási folyamat ismerete, melyet röviden tárgycikk is hivatott bemutatni.

A garázdaság – mint ahogyan az eddig leírtakból is kitűnt – napjainkban is jelenlévő, a köznyugalmat alkalmanként súlyosan megzavaró, jogalkalmazási gyakorlata alapján továbbra sem problémamentes deliktum. A hely és idő függvényében kimutatható „relativitása”, nem csupán az illetékességi vitákra okot adó körülmények meglétében ölt testet, hanem a szubszidiaritásból eredő halmazati problémák alkalmankénti megjelenésében is.

A Cikkünk megírása végén azon az állásponton vagyunk, hogy egy harmonizáltabb társadalmi és jogi keretek közé szorított optimista jövőképben képzelhető el a garázda elkövetési mód büntetéskiszabási tényezőként történő jogalkalmazói értékelése a testi sértések, illetve a rongálások elkövetésének egyes eseteiben.

Irodalomjegyzék

Felhasznált szakirodalom:

A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1967. I. kötet, 1029

Ambrus István (2014c) 233–239. o

Baumgartner Péter: A garázdaság másod- és harmadvirágzásai. In: Drinóczi Tímea, Naszladi Georgina (szerk.): *STUDIA IUVENUM IURISPERITORUM*. Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, Pécs, 2012. 284.o

Béli Gábor: Magyar jogtörténet - A tradicionális jog. Dialóg Campus, Budapest – Pécs 2000. 214. o.

Haspel Orsolya: A családon belüli erőszak rendészetének változásai Magyar Rendészet XI. évfolyam 3 pp. 2011. Budapest 17-23. o.

Erdész László: A garázdaság büntette a szovjet és a magyar jogban. KJK, Budapest 1958. 7. o.

Radványi Kálmán: Család és élet, Budapest, 1936 Stephaneum nyomda és könyvkiadó r. t. 139. o.

Internetes források:

https://www.libri.hu/konyv/kaffka_margit.szinek-es-evek-13.html (Letöltés időpontja: 2020. 03. 25.)

https://www.libri.hu/konyv/kaffka_margit.szinek-es-evek-13.html (Letöltés időpontja: 2020. 03. 25.)

Felhasznált jogszabályok:

1955.VI. tvr.

1878. évi V. tc.

1879. évi XL. tc.

1960. évi 14. tvr.

1961. évi V. tv.

1968. évi I. tv.

1978. évi IV. tv.

2012. évi C. tv.

Felhasznált BH-k, BJD-k

BH1975.52

BH1976.5

BJD 2848.

BJD 5855.

Dobó Judit²⁸ - Gyaraki Réka²⁹:

A mesterséges intelligencia jelene és jövője a hazai rendvédelemben

Some uses of artificial intelligence in law enforcement

Absztrakt

Mindannyian hallottunk már a mesterséges intelligenciáról, de csak kevesekben realizálódik mennyire átszövi és meghatározza korunk technológiai fejlődését. Azonban a népszerű gazdasági és tudományos érdekek mellett legalább olyan fontos, hogy a közbiztonság terén is hasznos szolgálatot tegyen. Jövőbeli hasznosítása ugyanakkor komoly kihívások elé állítja mind a rendvédelmi területet, mind pedig a jogalkotást. Az, hogy ezeket a kihívásokat miként lehet majd leküzdeni az elkövetkező idők legfontosabb kérdése lesz.

Kulcsszavak: mesterséges intelligencia, bűnüldözés, elemzés, arcfelismerés

We have all heard of artificial intelligence, but few realize how much it interweaves and determines the technological development of our time. However, in addition to popular economic and scientific interests, it is just as important for it to do useful service in the field of public safety. At the same time the future use of AI will pose serious challenges to both law enforcement and legislation. How these challenges can be conquered will be a key issue for the times to come.

Keywords: artificial intelligence, law enforcement, analysis, face recognition

---

²⁸ Dobó Judit rendőr tisztjelölt, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának végzős tisztjelölje, bűnüldözési szakirányos hallgató, a Bűntügyi, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék demonstrátora, Judit Dobó graduate police officer candidate, demonstrator of University of Public Service Faculty of Law Enforcement Department of Criminal Investigation, Economy Protection and Cybercrime Prevention

²⁹ Dr. Gyaraki Réka r. őrnagy, egyetemi tanársegéd, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Bűnüldözési, Gazdaságvédelmi és Kiberbűnözés Elleni Tanszék.

Réka Gyaraki police major University of Public Service Faculty of Law Enforcement Department of Criminal Investigation, Economy Protection and Cybercrime Prevention., ORCID: 0000-0002-5733-5974

Bevezetés

A mesterséges intelligencia az elmúlt évek egyik legyorsabban fejlődő és legnagyobb területet alkalmazni kívánó újítás. A mesterséges intelligencia (röviden MI, angolul Artificial Intelligence, röviden AI) a gépek emberhez hasonló képességeit jelenti, így az érvelés, a tanulás, a tervezés és a kreativitás lehetőségét.

Az MI lehetővé teszi a technika számára, hogy érzékelje környezetét, foglalkozzon azzal, amit észlel, problémákat oldjon meg, és konkrét cél elérése érdekében tervezze meg lépéseit. A számítógép nemcsak adatokat fogad (már előkészített vagy összegyűjtött adatokat érzékelőin, például kameráján keresztül), hanem fel is dolgozza azokat és reagál rájuk.

Ezek a rendszerek képesek viselkedésük bizonyos fokú módosítására is, a korábbi lépések hatásainak elemzésével és önálló munkájával.

A mesterséges intelligencia az emberi intelligencia szimulációjára utal olyan gépekben, amelyek úgy vannak beprogramozva, hogy úgy gondolkodjanak, mint az emberek, és utánozzák cselekedeteiket. A kifejezés alkalmazható minden olyan gépre is, amely olyan tulajdonságokkal rendelkezik, mint az emberi elme, például a tanulás és a problémamegoldás.

A tanulmányban bemutatjuk a mesterséges intelligencia már hazánkban is alkalmazott lehetőségeit a rendvédelemben, azon belül is a bűnüldözésben és a bűnügyi célú prevencióban.

Kutatásunkban leginkább a bűncselekmények megelőzésére, szabálysértések visszaszorítására, az elkövetők személyének rögzítésének lehetőségeire koncentrálnunk. Azokat a külső emberi jellemzőket, viselkedések vizsgálatának lehetőségét ismertetjük, amelyeket az MI megfelelő tanulás mellett képes felismerni, ezáltal segítséget nyújtani a rendvédelem számára az előrejelzésekben és a bűncselekmények felderítésében.

A tanulmányban arra keresünk választ, hogy milyen törvényi, vagy egyéb szabályozási előírásokkal lehet elérni, hogy az egyéntől, környezetből származó adatok megfelelőek (vagy legalábbis minél kisebb hamis értéket tartalmazók) legyenek.

Bemutatjuk többek között a Dobó Judit által, Tudományos Diákköri Konferenciára témájának választott területen³⁰ engedéllyel végzett, a rendőrség állományában készített kérdőíves kutatást, melynek célja a mesterséges intelligencia adta rendészeti lehetőségek, az egyes újítások és azok alkalmazásának mérése, valamint az állomány tájékozottságának vizsgálata volt.

A Szent-György Szakkollégium Kiber Kutatóműhelyben a hallgatókkal közös célkitűzésünk, hogy a mesterséges intelligencia különböző felhasználási területeit feltérképezzük, alkalmazásának lehetőségeit megismerjük és publikáljuk.

A kutatás azért különösen fontos, mivel az emberi elme és tapasztalás már nem elégséges a technológiai fejlődés, valamint az általa generált bűncselekmények és kihívások kezeléséhez.

A mesterséges intelligencia felhasználásának számos területe van. A legerterjedtebb és legismertebbek orvostudományban (műtétek során, a rák korai felismerésében, de a gyógyszeriparban is egyre szélesebb körben használják), a matematika és statisztika területén, a kommunikáció-és nyelvtudományokban, a műszaki tudományokban, a számítástechnikában és pszichológiában, valamint több más tudományterületen is alkalmazzák, vagy annak lehetőségét vizsgálják.

A tanulmány szempontjából az egyik kiemelt terület a biztonságstudományok területe, amin belül az MI rendvédelmi alkalmazhatóságáról írunk részletesebben. A biztonságstudományban, ahogy Kollár említi, a forenzikus területet, valamint a képfelismerés- és elemzés területét részletezzük.

A mesterséges intelligencia története

Az MI kialakulásának kezdetének tartják, ami Warren McCulloch és Walter Pitts nevéhez fűződik (McCulloch és Pitts, 1943). Ők három forrásból merítettek: az alapszintű fiziológiai és az agyi neuronok működésére vonatkozó ismeretekből, az ítéletkalkulus Russell és Whitehead-féle formális elemzéséből és a Turing számításelméletéből.

---

³⁰ A mesterséges intelligencia alkalmazása a rendvédelemben című dolgozat a 2021. április 23-án megrendezésre került XXXV. Országos Tudományos Diákköri Konferencián Had-és Rendészettudományi Szekcióban, Általános rendészeti tagozatban első helyezést ért el, valamint a Rendészeti Doktoranduszok Országos Egyesületének különdíját is megkapta.

A Turing-teszt arra az álláspontra helyezkedik, hogy abban az esetben, ha képesek lennénk egy olyan megfelelően programozott számítógépet létrehozni, amely tetszőleges témáról úgy tudna beszélgetni egy emberi féllal, hogy az nem tudná megállapítani, hogy egy számítógéppel vagy egy másik élő emberrel folytat eszmecsere, akkor feltételeznünk kellene, hogy a gép intelligens. A Turing-teszt néven elhíresült kísérletben egy kérdezőbiztos feladata lenne a fenti következtetés megállapítása, úgy, hogy egy billentyűzet és monitor segítségével tartaná a kapcsolatot a másik szobában levő tesztalánnyal, akinek kérdéseket kellene feltennie, majd ezek után kell kitalálnia, hogy számítógéppel vagy emberrel beszélt?³¹

A tényleges mesterséges intelligencia megszületésének dátuma 1956, amikor Allen Newell és Herbert Simon egy munkatalálkozó során bemutatták azt a találmányukat, amelyről Simon már úgy vélekedett, hogy egy nem numerikus gondolkodó program, ami majd a későbbiekben bebizonyította Whitehead matematikai tételeinek többségét. A mesterséges intelligencia tényleges iparaggá válására azonban 1980-ig kellett várni, amikortól is felgyorsult az MI fejlődése, fejlesztésének és használatának kiterjesztése. Olyannyira, hogy 1987-től már tudománnyá is vált.³²

Az MI egyes felhasználási lehetőségei a rendvédelemben

A Magyar Rendőrség jelenleg még csekély mértékben használja a mesterséges intelligenciával összefüggő alkalmazásokat. Egy, a rendvédelemben dolgozó állomány körében elvégzett kutatás alapján az látható, hogy a mesterséges intelligenciával összefüggő rendészeti dolgozók ismerete a témával kapcsolatban akár felszínesnek is mondható, amit az elvégzett kérdőíves kutatás is bizonyít. A háromszáztizenöt válaszadó hivatásos állományú tag közel háromnegyede huszonhat és ötven év közötti életkorú személy, tizennyolc százalék annál idősebb és csupán nyolc százalék annál fiatalabb személy. Érdekesség, hogy megkérdezettek több mint kétharmada rendelkezik felsőoktatási képesítéssel.

A következőkben, csak nagyon röviden ismertetjük a Dobó Judit által engedéllyel elvégzett felmérés eredményeit³³:

³¹ Mesterséges intelligencia kisokos (forrás: <https://atozofai.withgoogle.com/intl/hu/turing-test/>, letöltve: 2021. május 2.)

³² A mesterséges intelligencia története (forrás: http://project.mit.bme.hu/mi_almanach/books/aima/ch01s03, letöltve: 2021. május 3.)

³³ A kérdőív 2020. november megtartott Tudományos Diákköri Konferencián volt először ismertetve

A kutatás első kérdése arra fókuszált, hogy a rendészeti dolgozók tisztában vannak-e azzal, mit jelent maga a mesterséges intelligencia. Többségben valamilyen, az MI-hez ténylegesen köthető tartalmi elemet írtak le, ám az hiányos vagy kevés volt. Sok olyan válaszadó – tíz százalék – volt, akik egyáltalán nem tudták azt leírni, vagy nem hozzá köthető választ adtak.

A második kérdés arra irányult, hogy a kitöltők korábban kaptak-e valamilyen tájékoztatást az MI-ről, annak rendészeti lehetőségeiről. Közel kilencven százalékuk adott nemleges választ. Szintén kevesen tudtak válaszolni arra is, hogy milyen MI-vel kapcsolatos lehetőségeket ismernek, ami a rendészeti munkát segítheti. A megkérdezettek közel fele olyan programot írt, amit nem lehet mesterséges intelligenciához kötni (tipikus válasz volt az okostelefon, vagy a Robotzsaru), de sokan egyáltalán nem tudtak válaszolni. Amikor viszont konkrét lehetőségekből kellett kiválasztani azokat a mesterséges intelligenciához köthető rendszereket, amelyeket a válaszadó korábbi munkája során használhatott, több mint százötven válaszadó jelölte, hogy használta már az arcképezonosító rendszert. Látható tehát, hogy a megkérdezettek többsége ugyan nem tudja meghatározni az MI-t vagy hozzá köthető rendszert mondani, ám ez nem zárja ki azt, hogy egyébként ne tudnák alkalmazni az adott szoftvert – mint az arcképezonosító rendszert – legfeljebb nem tudják, hogy az MI-hez köthető.

Abban a kérdésben, hogy a mesterséges intelligencia támogatná-e a munkájukat, hetven százalék válaszolt egyértelmű igennel, és csupán három személy jelölte az MI-t hátráltató tényezőként. A fentiek alapján látható, hogy a Rendőrség állománya részére történő rendészeti vonatkozású lehetőségek ismertetése, oktatása nem lenne eredménytelen. A rendészeti dolgozók érdeklődését támasztják alá azok a válaszok is, ahol a kérdés arra irányult, milyen minőségben támogatnának egy mesterséges intelligenciával, annak rendészeti lehetőségeivel kapcsolatos képzést. Érdekesség, hogy közel hetven százalékban szívesen részt vennének ilyen programon, képzésen, fontosnak találják azokat. Elmondható tehát, hogy az érdeklődés adott az állomány részéről, amit mindenképpen hasznos és érdemes lenne kihasználni, ha a mesterséges intelligencia rendészeti célú felhasználási lehetőségeit vesszük alapul.

Az alábbi felsorolásban azok a lehetőségek láthatók, amelyek megfelelő adatbázishoz vagy rendszerhez történő hozzáférés esetén- értve ezalatt a megfelelő mennyiségű és minőségű adatokat- alkalmasak arra, hogy az MI felhasználását rendészeti területen akár a bűnüldözés, a felderítés vagy a bűnmegelőzés szempontjából érdemes vizsgálni.

A biztonságstudományhoz tartozó forenzikus területek:

- Elkövetői csoportok megrajzolása
- Elkövetői profil megrajzolása
- Felderítés
- Kapcsolati hálók feltérképezése
- Kép, hang és szövegfelismerés
- Mintázatok felismerése
- Nyomkövetés, haladási útvonal predikciója

A Képfelismerés- és elemzés

- Arcfelismerés
- Arcfelismerés, beazonosítás, megkülönböztetés másoktól
- Bonyolultabb alakfelismerés
- Mozgásfelismerés
- Részletkutatás³⁴

De ide sorolható még a kockázatelemzés, a szövegfelismerés-és elemzés, a kiberbiztonság vagy az általános biztonságtechnikai területek is.³⁵

Az arc/kép felismerése

Az arcfelismerés során általában két módszert alkalmaznak: egyrészt a mintalapú (vagy fotometrikus) módszert, amelyben az arc vagy az arcrészek (pl. szem, száj) globális jellemzőit összehasonlítják a tárolt mintákkal, másrészt a geometriai alapú módszert, ahol az arc bizonyos részleteit (szem, orr, áll stb.) egymáshoz viszonyított helyzetük és méreteik alapján elemzik.³⁶

³⁴ Kollár Csaba: A mesterséges intelligencia kapcsolata a humán biztonsággal (forrás: http://www.epa.hu/02500/02538/00022/pdf/EPA02538_nemzetbiztonsagi_szemle_2018_01_005-023.pdf, letöltve: 2021. április 21.)

³⁵ Kollár Csaba: A mesterséges intelligencia és a kapcsolódó technológiák bemutatása a biztonságstudomány fókuszában (Kiberbiztonság-Cybersecurity 2., Biztonságtudományi Doktori Iskola, 2019, forrás: <https://bdi.uni-obuda.hu/sites/default/files/oldal/csatolmany/kiadvany-2019.pdf>, letöltve: 2021. április 24.)

³⁶ Német, A., Tóth, G. (2019): Arcfelismerő rendszerek alkalmazása [The application of facial recognition systems]. Belügyi Szemle, 67(1), 129)

Az állóképes arckép azonosító rendszer

A (arc)képezonosítási rendszer igazi segítséget jelenthet a rendvédelmi és a nemzetbiztonsági elemzőknek- de akár a magánbiztonság szereplőit is szükséges lenne említeni, ugyanakkor az MI ezen szegmensét most nem vizsgáljuk. Például gyakran az arcképekre támaszkodva tudják meghatározni a személyek identitását és tartózkodási helyét. Az esetlegesen releváns képek és videók hatalmas mennyiségének pontos vizsgálata időigényes, nehéz feladat, tele hibalehetőségekkel. Ezek a hibák, tévedések adódhatnak az emberre jellemző gyengeségekből, így például a fáradtságból, figyelmetlenségből, stb., de azok a mesterséges intelligencia esetében korlátozhatók annak fejlesztésével, az adatok pontos bevitelével, a fáradtság és a figyelmetlenség pedig egy gép esetén egyenesen kizárt.

Az utóbbi években a különböző arc- és képfelismerő programok komoly fejlődésen estek át, amelyek széleskörű elterjedést és alkalmazhatóságot eredményeztek. Kísérleti jelleggel már számos helyen alkalmazzák azokat az arcfelismerő programokat, amelyek a felhasználók kényelmét szolgálják: használjuk őket a mobiltelefonunk feloldásához, az egyes fényképeken való megjelenés felismeréséhez, de mára már egyáltalán nem ritkák azok az arcfelismerést végző applikációk sem, amelyek a vevők banki adataival összekötve mesterséges intelligencia-rendszereknek köszönhetően lehetővé teszik, hogy sorbaállás és fizetés nélkül távozzanak a pénztártól a vevők, hiszen az ellenérték automatikus levonásra kerül.³⁷ Az ilyen kényelmi alapon működő arcfelismerést a rendészeti munkában is kiválóan, sőt egyre hatékonyabban alkalmazzák. Ettől függetlenül az ügynevezett állóképes arckép azonosító rendszer, mint azonosítást, ellenőrzést segítő rendszer igen kevés figyelmet kapott ahhoz képest, milyen gyorsan fejlődő területről beszélünk. Automatizált rendszerek létrehozására már az 1940-es években is volt törekvés, ám sikeres előrelépést csak 2013-ban tudunk elérni, amikor az Országos Rendőr-főkapitányság arcképprofil nyilvántartást hozott létre. Az állóképes arcfelismerő rendszer működése 2016. március 15-én kezdődött meg, amit az arcképelemzési nyilvántartásról és az arcképelemző rendszerről szóló 2015. évi CLXXXVIII. törvény elfogadása előzött meg.

Az állóképes arckép azonosító rendszer

Az arcfelismerő rendszerek az elmúlt években jelentős fejlődésen mentek keresztül a világon a mesterséges intelligencia és a Deep Learning (mély tanulási) algoritmusok miatt.

³⁷ Szalavetz Andrea: Mesterséges intelligencia és technológiavezérelt termelékenységemelkedés. In.: Külgazdaság, LXIII. évf., 2019. július–augusztus. 58. o.

Arcfelismerő rendszerek estén két csoportról beszélhetünk. Egyrészt a képalapú, másrészt a videoalapú arcfelismerésről. Jelen tanulmány során a viselkedésalapú rendszerek mellett az állóképes arcfelismerésről lesz szó.

Az állóképes arckép azonosító rendszert a bűnügyi, bűnmegelőzési, rendészeti célú felhasználás, a nemzetbiztonsági érdekből történő felhasználás, esetleg határrendészeti, menekültügyi és idegenrendészeti feladatok támogatásának tekintetében alkalmazzák. A program kialakításával az volt a cél, hogy olyan arcképeket nyilvántartó rendszert hozzanak létre, amely támogatja a jogosult szervek irányába történő személyazonosításra irányuló adatigénylést.³⁸ Az állóképes arckép azonosító rendszer működése a Belügyminisztérium feladatai közé tartozik, az arcfelismerési elemzés pedig előbb a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Irodájának feladata volt, majd 2017. január 1-től bekerült a Nemzeti Szakértői és Kutató Központ (továbbiakban: NSZKK) funkciói közé.³⁹

A rendszer működésének alapját az adja, hogy egy keresőprogram összehasonlítja az elemzésre beküldött képet az adatbázisban tárolt képekkel geometriai arcfelismerés módszerrel. A vizsgálat során a feltöltött képből arcképprofil képeznek, majd úgynevezett manipulációs eljárás után a feltöltött képből képzett arcképprofil összehasonlítják a tárolt képekből készített arcképprofillal. Eredményként egy valószínűségi sorrendet kapunk: a rendszer pontozza a találatokat aszerint, hogy milyen szintű a hasonlóság a képek között.⁴⁰ A beérkezett kérelmeket két elemző személy dolgozza fel egymástól függetlenül, amelynek során az algoritmus által hasonlóknak vélt találatokat egyesével összehasonlítják az elemzésre beküldött képpel, majd a folyamat végét egy vezetői ellenőrzés zárja. A rendszer tehát azt az óriási adathalmazt fésüli át – igen rövid idő alatt –, amit humán erőforrásból valószínűleg képtelenség lenne.

Adatigénylés

Az eljárás normál határideje nyolc munkanap, ugyanakkor egyes esetben van lehetőség soron kívüli adatigénylésre, aminek huszonnégy órán belül kell történnie. Soron kívüliségre ad okot kiskorú személy veszélyeztetettsége, a közbiztonságot vagy nemzetbiztonságot közvetlenül és súlyosan fenyegető helyzet, esetleg a kiemelt bűnüldözési érdek. Az adatigénylés történhet azonnali határidővel is, ami két órán belüli adatszolgáltatást jelent.

³⁸ Az arcképelemző rendszer működtetésének részletes szabályait a 78/2015. (XII. 23.) BM rendelet tartalmazza

³⁹ 350/2016. (XI. 18.) Korm. Rendelet a Nemzeti Szakértői és Kutató Központról 5. § szakasz

⁴⁰ Gergely Gárdonyi: Still Image Face Recognition in Hungary. In. Belügyi szemle, 2020. 68 szám, 3 különszám. 30. o.

Ezutóbbi esetébe tartoznak a különleges jogrendben alkalmazandó intézkedések, de a tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet kezelése is.⁴¹ Az elemzéshez több különböző nyilvántartást használ a rendszer, ami az adatigénylés eredményességét növeli. Ilyen a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás, a központi útiokmány-nyilvántartás, a közúti közlekedési nyilvántartás, a központi idegenrendészeti nyilvántartás, valamint a menekültügyi nyilvántartás.⁴² Ugyanakkor például a rabosítási felvételek vagy a diákigazolványok képei nem szerepelnek az adatbázisban, tehát ezek nem fognak eredményre vezetni a képek összevetésénél, holott nagyszámban növelnék a találatok mennyiségét, ezáltal az azonosítás eredményességét. Amennyiben az azonosítás eredményre nem vezet, érdemes később ismételt beküldeni a képeket, hiszem azon túl, hogy a folyamatosan fejlődő technika mellett a szoftveres lehetőségek bővülnek, egyes okmányaink változhatnak, például új személyi igazolvány kiállításával új fotó kerül be a nyilvántartásba. Az idő előrehaladtával, vagy az új adatok bekerülésével tehát egy korábbi, sikertelen keresés is eredményre vezethet.

Az arcképelemzés kritériumai

Ahhoz, hogy pozitív eredményt kapjon az azonosításra beküldött kép, számos alapvető követelménynek kell megfelelnie. Egyrészt fontos, hogy az azonosításra beküldött képen csak egy személy szerepelhet, ha ez nem megoldható, a kérelem benyújtása során egyértelműen meg kell jelölni, melyik az azonosítandó személy. Másrészt elengedhetetlen az azonosításra beküldött felvételek jó minőségének megléte. Ennek értelmében az azonosítandó személy két szeme között mért pupillatávolság minimum 50 pixel lehet, továbbá az arckép felbontása nem lehet kisebb mint 0,3 megapixel, amin a személy arcának térfoglalása a felvétel kétharmada. Fontos továbbá, hogy a beküldött képek kizárólag „jpg” formátumúak lehetnek. Ezen kívül az azonosítandó felvételeken található személynek szemből kell a képen elhelyezkednie, tehát a fej dőlésszögének is jelentős szerepe van. Egyrészt az oldalirányú elfordulás nem haladhatja meg a harminc fokot, a függőleges billenés pedig tíz foknál nem lehet több. Komoly jelentősége van a megvilágítási tényezőknek, illetve a fény- és árnyékhatások is. A túl sötét, életlen képek, vagy éppen a nagy villanófénnyel készített és az arc részleteit túlzottan megvilágító képek nem lesznek alkalmas az azonosításra, ezért az arc megvilágítása jól, szórt fénnel kell történjen. Természetesen hátráltatja az azonosítást, ha az arcot eltakarják valamilyen kiegészítővel, például maszkkal, sállal, kapucnival, vagy esetleg napszemüveget

⁴¹ 78/2015. (XII. 23.) BM rendelet az arcképelemző rendszer működtetésének részletes szabályairól 5. § (1) és (5) bekezdések adnak rá felhatalmazást

⁴² 2015. évi CLXXXVIII. törvény az arcképelemzési nyilvántartásról és az arcképelemző rendszerről 4. § (1) bek.

visel az illető személy, de hátráltatja az azonosítást a becsukott állapotban lévő szem is.⁴³ Ha több képpel rendelkezünk az azonosítani kívánt személyről, a hibalehetőségek minimalizálása érdekében célszerű olyat választani és azonosításra küldeni, amelyiknél nem áll fent a leírt azonosítást hátráltató vagy teljesen kizáró tényezők egyike⁴⁴.

Az ilyen típusú kijátszás ellen lenne alkalmazható a viselkedés alapú mesterséges intelligencia alkalmazása, amivel személyek (csoportok) mozgását vagy akár testtartását, gesztusokat ismerhetnék fel, valamint szándékuk, egyedi jellemzőjük azonosítása lenne lehetséges.

Gárdonyi az arcképezonosítással kapcsolatban is kiemeli, hogy az Egyesült Államok több államában, valamint egyes városaiban moratóriumot kértek az amerikai kormánytól az arcfelismerésre alkalmas kamerák nyílt- vagy zárt térben történő elhelyezésére, vagy egyenesen tiltják is az alkalmazásukat.⁴⁵

A viselkedés alapú mesterséges intelligencia

Az állóképes arcfelismerés mellett -ami, a bűncselekmények felderítését, a sértettek vagy elkövetők személyének beazonosítását szolgálja, - a viselkedésalapú mesterséges intelligencia megoldást jelenthetne a rendvédelmi szerveknek, azzal, hogy egyes bűncselekmény típusoknál, így a lopásnál, rablásnál, nemi erőszaknál, gépjármű feltörésnél, betörésnél az elkövetők viselkedését zárt térben vagy közterületen észlelje és a megfelelő hatóságot értesítse. Mindamellettt akár a kihallgatások, szembesítések vagy egyéb nyomozati cselekmények során az apróbb gesztusokat, testbeszédet felismerje, ezzel segítve a rendvédelem munkáját. A viselkedés alapú MI egyik kétségtelen előnye lenne, hogy kisebb eséllyel lehetne a hatóságok éberségét kijátszani. Ugyanakkor hátrányaként lehetne említeni, hogy a fölösleges riasztások sem lennének kizárva, hiszen az emberi szándékot kizárólag a betanított mozdulatokból ismerné fel, a mögötte lévő érzelmi, gondolati tettet, cselekedetet nem lesz képes felismerni (például ki ne akart volna már valakit azzal meglepni, hogy hátulról befogja a szemét vagy ijeszti meg viccből a jó ismerőst az utcasarkon?!). Ugyanakkor a riasztás során küldött felvételekből, mivel ezek általában csak pillanatok, a felesleges elfogások száma is csökkenthető.

⁴³ 11/2016. (IV. 29.) ORFK utasítás az arcképezemlési nyilvántartás és az arcképezemléző rendszer igénybevételeivel kapcsolatos feladatokról 18. pont

⁴⁴ Az Egyesült Államokban a kínai és orosz arcfelismerő rendszerek alkalmazását a kritikus infrastrukturális rendszerekben és a nemzetbiztonságban 2019 óta tiltja a törvény (forrás: <https://ipvm.com/reports/ban-law>, letöltve: 2021. május 3.)

⁴⁵ Gárdonyi Gergely: Still image Face Recognition in Hungary (Belügyi Szemle, 68. évfolyam 3. szám (2020) Különszám, forrás: <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/4851/3803>, letöltve: 2021. május 2.)

A viselkedésalapú biometrikus adatok a következők:

- kézírás: íráskép, dinamika;
- Beszédhang
- Gépelési ritmus
- Mozgás: járásmód, a test helyzetének változásai⁴⁶

Persze jogosan merül fel a kérdés, hogy egy viszonylag néptelen környezetben, ahol az emberek mozgása szépen kivehető, mennyivel jelentene nehezebb feladatot egy jóval zsúfoltabb terület?

Myo Thida és kutatótársai két különböző modellezési technikát javasoltak az emberi tevékenység kimutatására és a tömegekben az egyes személyek nyomon követésére. A zsúfolt helyszíneken lévő, mozgó személyeknek a sajátos mozgásmintáinak megismerése érdekében az úgynevezett makroszkopikus modellezési technikát alkalmazták. Ez az úgynevezett első típusú technika. A második típusú technika a mikroszkopikus modellezés, ami elsősorban a mozgó entitások úgynevezett videoútjának elemzésétől függ. Ez a modellezési technika azonban megragadja a tömegjelenetek normális mozgását, de nem érzékeli az egyes személyek cselekedeteinek részleteit.⁴⁷

A két módszer együttes alkalmazása viszont a kirívó viselkedés – mondjuk egy futballmeccs vagy tüntetés – során hatalmas segítséget jelentene a tömegverekedések megelőzésére akár a meccsek közben, akár pedig azokat követően.

De nemcsak a tömegrendezvények vagy fizikai jelenlét által okozott veszélyekre lenne képes felhívni a figyelmet, hanem a felhasználók viselkedésére az online térben, vagy akár a kockázatos weboldalak kiszűrésére is.

A mesterséges intelligencia hazai jogszabályi háttere

A mesterséges intelligenciával összefüggésben a jogi szabályozás még kidolgozás alatt van. Ugyanakkor kétségtelen, hogy annak mielőbbi keretek közé történő szorítása sürgető probléma, hiszen nemcsak előnyre lehet szert tenni általa, hanem visszaélésekre is alkalmas lehet. A jogi szabályozás mellett természetesen etikai kérdésekkel is foglalkoznak, mind az Európai Unió szervezetei, mind pedig a tagállamok jogalkotói, kutatói.

⁴⁶ Földesi Krisztina: A biometrikus azonosítási eljárások alkalmazhatósága a rendőri munkában. PhD- értekezés. Óbudai Egyetem, 2017, 70. o

⁴⁷ M. Thida, Y. L. Yong, P. Climent-Perez, A literature review on video analytics of crowded scenes in Intelligent Multimedia Surveillance Springer, 2013, pp. 17–36.

Az MI felhasználás jogi szabályozottsága mellett, az azt érintő, adatvédelmi kérdésekkel kapcsolatban ki kell emelni a 2016-ban az Európai Unióban életbe lépett Általános Adatvédelmi Rendeletet (General Data Protection, vagy röviden GDPR). A GDPR fogalma szerint biometrikus adatnak minősül egy természetes személy testi, fiziológiai vagy viselkedési jellemzőire vonatkozó minden olyan sajátos technikai eljárásokkal nyert személyes adat, amely lehetővé teszi vagy megerősíti a természetes személy egyedi azonosítását, így például az arckép vagy a daktiloszkópiai adatot. Az arcot ábrázoló fényképek kezelését nem szükséges azonban szisztematikusan különleges adatkezelésnek tekinteni, mivel azokra csak azokban az esetekben vonatkozik a biometrikus adatok fogalommeghatározása, amikor a természetes személy egyedi azonosítását vagy hitelesítését lehetővé tévő speciális eszközzel kezelik őket. Ez alapján egy egyszerű, természetes személyt ábrázoló fénykép még nem minősül biometrikus adatkezelésnek, azonban, ha a fényképet egy arcfelismerő algoritmus kezeli, úgy már annak számít.⁴⁸ Ugyanakkor, ahogy az az adatvédelmi rendeletben is kiemelésre került: a személyes adat különleges kategória, és az ebbe a körbe tartozó biometrikus adatoknak a kezelése tilos, tekintettel arra, az alapvető jogok és szabadságok szempontjából a természetüknél fogva különösen érzékeny személyes adatok egyedi védelmet igényelnek, mivel az érintettek jogaira nézve a kezelésük körülményei jelentős kockázatot hordozhatnak.⁴⁹

Az arcképelemzési adatbázisról és az arcképelemző rendszerről szóló 2015. évi CLXXXVIII. törvény új elemként jelent meg mind a magyar jogrendszerben, mind a közvéleményben. Ennek egyik alapja az arckép profil nyilvántartás. Alkalmazásának számos célja van, egyrészt bűncselekmények megelőzése, megakadályozása, felderítése és megszakítása, az elkövetők elfogása és felelősségre vonása, másrészt a büntetés-végrehajtási intézetbe történő befogadás során az elítélt és a fogvatartott személyek azonosítása, esetleg egyes személyek azonosítása, eltűnt személyek felkutatása. További cél lehet a nemzetbiztonsági szolgálatok egyes feladatai és a titkos információgyűjtés folytatására, leplezett eszközök alkalmazására feljogosított szervek tevékenységének támogatása, továbbá nemzetbiztonsági ellenőrzés, felderítési, nemzetbiztonsági védelmi és elhárítási, információszerzési, nemzetbiztonsági, iparbiztonsági, belső biztonsági és bűnmegelőzési ellenőrzési feladataik támogatása, az objektumok műveleti védelme, esetleg rendőri intézkedéssel érintett személyek személyazonosságának megállapítása, ellenőrzése. Mindezekon kívül a törvény számos egyéb más célt is részletez.⁵⁰

⁴⁸ Kovács Miklós: A biometrikus adatok kezelésének jogi szabályozása (Hadmérnök XIV. Szám 2019/1, forrás: http://hadmernok.hu/191_01_miklos.pdf, letöltve: 2021. május 29)

⁴⁹ Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679. számú Rendelete- Preambulum (2)

⁵⁰ 2015. évi CLXXXVIII. törvény 3. § (3) bekezdés

Feltételezhetjük, hogy egy olyan komplex rendszer, mint az állóképes arckép azonosító rendszer túl sok érzékeny adatot tárolhat, gyűjthet az érintett személyekről, amelyek adatvédelmi aggályokat eredményezhetnek. Tudni kell azonban, hogy az NSZKK mindössze három metaadatot⁵¹ kezel a nyilvántartásokban levő személyek arcképeivel összefüggésben: ez a születési év, az illető neve, illetve a kép készítésének időpontja. E három adatra végezhető el csak a szűrés is. A jogszerűséget hivatott szolgálni az a tény, hogy a lehető legkevesebb személyes adatot tárolja a rendszer. Ugyanakkor biztosítani kell azok átláthatóságát, valamint az emberi beavatkozás lehetőségét. Utóbbinak megfelel a két, egymás tevékenységétől független elemző jelenléte, akik folytán nem beszélhetünk kizárólag algoritmikus alapon meghozott döntésekről, hiszen az elemzett képek felülvizsgálatra kerülnek. Fontos tudni, hogy az elemző nincs tisztában azzal, hogy kinek a képét és milyen célból kell elemeznie, továbbá jelenteniük kell minden olyan gyanús tényezőt, ami az elemzés befolyásolhatóságát eredményezheti. Az arcképelemző tevékenységet egy speciális, erre kialakított elemző helyiségben végzik, amely a végző szerv egyéb, jogszabály által előírt feladatainak ellátására szolgáló más objektumtól fizikailag el van különítve, továbbá saját beléptető rendszerrel van felszerelve.⁵² További biztosíték, hogy az adott képet automatikusan törli a rendszer az elemzés befejezése után.

Jövőbeli hasznosítás

Magyarországon az állóképes arckép azonosító rendszer folyamatos fejlesztés alatt áll. Egyrészt szoftveresen a rendszer üzemeltetője által, másrészt gyakori jelleggel fejlesztési javaslatokat tesznek a Belügyminisztérium illetékes osztályának, ezzel is támogatva a rendszer működését, fejlődését. Az előzetes képfeldolgozási eljárások további kiterjesztése – amelyek jelenleg kísérleti szakaszban vannak – szintén jó lehetőségeket kínálnak, de ezen kívül a szakértők számos más, az elemzés könnyítését és hatékonyságát szolgáló módszerek kifejlesztésén dolgoznak.⁵³

Az MI által biztosított arcfelismerési technológia segít a csalásokban és személyazonosságlopásokban érintett gyanúsítottak letartóztatásában is. Az egynél több személyazonossággal rendelkező személyek azonosításához elemezni kell a vezetői engedélyhez csatolt képet, és össze kell hasonlítani azokat az egyéb képekkel, amelyek már szerepelnek az adatbázisban.

⁵¹ A metaadat legegyszerűbb definíciója: adat az adatról. Pontosabban, a metaadat írja le az adatot, azaz olyan információkkal szolgál, mint típus, hosszúság, szöveges leírás és más jellemzők. A metaadat válaszol az adat felhasználóinak a ki, mit, mikor, hol, miért és hogyan kérdésekre.

⁵² 78/2015. (XII. 23.) BM rendelet 1. § szakasz

⁵³ Gergely Gárdonyi: Still Image Face Recognition in Hungary. In. Belügyi szemle, 2020. 68 szám, 3 különszám. 31. o.

Ez olyan csalók és személyi tolvajok azonosításához vezetett, akik ellopott személyazonossággal vagy egynél több engedéllyel manipulálják az adminisztrációt. Ez szintén hasznos lehet abban, hogy a rakoncátlan sofőröket távol tartsák az úttól, növelve a többi sofőr és jármű biztonságát. Amikor a vezetői engedélyt visszavonják, a sofőrnek nem szabad vezetnie. Olyan technológiával, mint a kamerák, a videók és a közösségi média, hatalmas mennyiségű adatok alapján a mesterséges intelligencia észlelheti azokat a bűncselekményeket, amelyek egyébként észrevétlenek maradnának, és hozzájárulhatna a nagyobb közbiztonság biztosításához az esetleges bűncselekmények kivizsgálásával, ezáltal növelve a közösség bizalmát a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás iránt.

A folyamatosan megjelenő innovatív technológiák és módszerek alkalmazása a rendészeti szerveknél is elengedhetetlen, de ugyanilyen fontos az arcképelemző rendszerek – jelen esetben az állóképes arcképezonosító rendszer – működésének ismertetése, bemutatása, képzések biztosítása az állomány részére. A hazai képzéseken túl az Interpol és egyes munkacsoportok által folytatott, ezirányú oktatást biztosító képzések, nemzetközi kapcsolatok is meglehetősen előnyösek lehetnek, napjainkban pedig kifejezetten hasznosak, ahol a hagyományos bűncselekmények mellett egyre nagyobb számban fordulnak elő a számítástechnikával összefüggő, a kibertérben előforduló bűncselekmények is.

Az MI video- és képalgoritmusok nemcsak bonyolult feladatokat képesek megtanulni, hanem ki tudják fejleszteni és meg tudják határozni azoknak a saját, független, komplex arcfelismerési jellemzőit és paramétereit. Ezeknek a feladatoknak a teljesítéséhez, azon túl, amit az ember figyelembe vehet, az algoritmusok képesek megfeleltetni az arcokat, azonosítani a fegyvereket és más tárgyakat, és felismerni olyan összetett eseményeket, mint például a balesetek és bűncselekmények, legyenek azok akár folyamatban vagy befejezettek.

Felhasznált irodalom:

- Földesi Krisztina: A biometrikus azonosítási eljárások alkalmazhatósága a rendőri munkában. PhD- értekezés. Óbudai Egyetem, 2017)
- Gergely Gárdonyi: Still Image Face Recognition in Hungary (Belügyi szemle, 2020. 68 szám, 3 különszám)
- Kollár Csaba: A mesterséges intelligencia és a kapcsolódó technológiák bemutatása a biztonságtudomány fókuszában (Kiberbiztonság-Cybersecurity 2., Biztonságtudományi Doktori Iskola, 2019)

- Kollár Csaba: A mesterséges intelligencia kapcsolata a humán biztonsággal (Nemzetbiztonsági Szemle, 2018)
- Kovács Miklós: A biometrikus adatok kezelésének jogi szabályozása (Hadmérnök XIV. Szám 2019/1)
- M. Thida, Y. L. Yong, P. Climent-Perez, A literature review on video analytics of crowded scenes in Intelligent Multimedia Surveillance (Springer, 2013)
- Német Attila - Tóth Gergely.: Arcfelismerő rendszerek alkalmazása [The application of facial recognition systems]. Belügyi Szemle, 67(1), 129)
- Szalavetz Andrea: Mesterséges intelligencia és technológiavezérelt termelékenységemelkedés. In.: Külgazdaság, LXIII. évf., 2019. július–augusztus)

Felhasznált jogszabályok:

- 2015. évi CLXXXVIII. törvény az arcképelemzési nyilvántartásról és az arcképelemző rendszerről
- 78/2015. (XII. 23.) BM rendelet az arcképelemző rendszer működtetésének részletes szabályairól
- 11/2016. (IV. 29.) ORFK utasítás az arcképelemzési nyilvántartás és az arcképelemző rendszer igénybevételével kapcsolatos feladatokról
- 350/2016. (XI. 18.) Korm. Rendelet a Nemzeti Szakértői és Kutató Központról

Dr. Mátyás Szabolcs:

Ankara turizmusbiztonsága egy utazó rendőrtiszt szemszögéből⁵⁴

Absztrakt

A tanulmány azt kívánja bemutatni, hogy napjainkban milyen főbb trendek figyelhetők meg Törökország idegenforgalmában, különös tekintettel Ankara turizmusára. Sokak képzeletében még mindig a több évtizedes sztereotípiák élnek az országról, melyek többségében mára teljesen idejét múltak, amelyre jelen tanulmány is rávilágít. A tanulmány nagy figyelmet szentel továbbá a turizmusbiztonság kérdésére is, amely Törökország esetében különösen releváns, hisz az ország bevételének jelentős része ebből a szektorból származik. Az elmúlt években számos törökországi terrortámadás sokkolta a közvéleményt, aminek hatására jelentősen csökkent az országba látogató turisták száma; ezáltal drasztikusan csökkent az országba utazó külföldiek száma is.

Kulcsszavak: biztonság, turizmus, Törökország, bűnözés, turizmusbiztonság, Ankara

Bevezetés

A biztonság szerepe az elmúlt néhány évben az élet szinte minden területén felértékelődött, így a turizmusban is.⁵⁵ A globalizáció nemcsak Magyarország biztonsági környezetében, hanem a világ többi országa esetében is mélyreható változásokat okozott (Deák J. 2016), ezért a turizmus biztonságának szavatolása is összetett erőfeszítéseket igényel (Hautzinger Z. 2019). A turizmusbiztonság alatt azonban nem csak kizárólag a közbiztonságot értjük, hiszen az annál jóval bővebb (Dávid et al, 2008). Amennyiben a turizmusbiztonság hét fő összetevőjét vizsgáljuk, úgy kijelenthetjük, hogy Törökországban az elmúlt évtizedekben jelentős fejlődésnek lehetünk tanúi, bár egyes tényezők (különösen a közbiztonság) továbbra is, mint veszélyforrás jelentkeznek, illetve rendkívül nagy regionális különbségek figyelhetők meg az országon belül, amely hatással van a turisták számára és összetételére egyaránt.

---

⁵⁴ Másodközlés: elsődleges megjelenés:

https://uni-pen.hu/files/konferencia/2019/Konferenciak%C3%B6tet_2020.pdf#page=350

⁵⁵ Vö.: „Alapvető funkciója az értékek és érdekek védelme, az érdekek érvényre juttatásának támogatása.” (Kovács I. 2017)

Egyesek képzeletében Törökország továbbra is a mesés keletként él, mások gondolataiban a minden luxust felvonultató tengerpartot jelenti, az idősebbek fejében, pedig mint az olcsó árú tárháza él az ország, ahonnan néhány évtizeddel ezelőtt irhabundát és arany ékszereket tudtak olcsón beszerezni. A sztereotípiák hosszasan élnek, legtöbbször azonban teljesen idejétmúltak. Nézzük meg, hogy napjainkra hová fejlődött Törökország, azon belül pedig Ankara!

2. Törökország turizmusának főbb mutatószámai

A Föld országait összességében nézve megállapíthatjuk, hogy bámulatos fejlődésen ment keresztül turizmus, a főbb mutatószámok évről évre rekordokat döntenek. Harminc esztendővel ezelőtt globálisan még a fél milliárd főt sem érte el a turizmusban résztvevők száma (1990: 435 millió fő), 2018-ban pedig már az 1,4 milliárd főt is meghaladta. A mennyiségi fejlődésben nagy szerepe volt a feltörekvő gazdaságú országoknak, mint például Törökországnak. Mint azt az 1. számú ábra is mutatja, Törökország jelenleg (2018) a világ 6. legnagyobb turisztikai desztinációja, 46 millió turistát fogadott 2018-ban. A bővülés mértéke pedig a legmagasabb top desztinációk között, 22% (a nagymértékű bővülés mögött részben az áll, hogy az elmúlt években jelentős visszaesés következett be).

1. ábra: A turistaérkezések számának alakulása a világ 10 lelátogatottabb országában

a turisták száma (millió fő)	ország	változás nagysága az előző évhez képest (%)
89	Franciaország	3
83	Spanyolország	1
80	USA	4
63	Kína	4
62	Olaszország	7
46	Törökország	22
41	Mexikó	5
39	Németország	4
38	Thaiföld	8
36	Egyesült Királyság	-4

Forrás: UNWTO

A Nemzetközi Turisztikai Világszervezet Törökországot Európához sorolja (Dél/Mediterrán Európa). A turistaérkezések számának vizsgálata alapján megállapíthatjuk, hogy 2010-2018 között több mint 30%-kal emelkedett a turistaérkezések száma, amely rendkívül pozitív tényként értékelhető. A turizmusból származó bevétel viszont mindössze alig több, mint 10%-kal növekedett. Ez alapján látható, hogy Törökország elsősorban mennyiségi növekedést ért el, s nem a „minőségi”, sokat költő turisták keresik fel az országot.

2. ábra: A turistaérkezések száma (millió fő/év) és a turizmusból származó bevétel (milliárd USD)

	turistaérkezések száma (millió fő)			turizmusból származó bevétel (milliárd USD)		
	2010	2017	2018	2010	2017	2018
világ összesen	952	1329	1401	975	1346	1451
Európa összesen	486,368	673,265	709,990	422,801	519,464	570,463
Törökország	31,364	37,601	45,768	22,585	22,478	25,22

Forrás: UNWTO 2019

Az európai turizmusérkezésekből Törökország részesedése 6,3% volt 2010-ben és 2018-ban is, vagyis, a török expanzió nem volt nagyobb volumenű, mint a kontinens átlaga. A turizmusból származó bevétel növekedésének aránya pedig az európai átlagot sem érte el (2010: 5,2%; 2018: 4,4%).

3. A turizmusbiztonság egyes tényezői Ankarában

3. 1. Közbiztonság

Mint már arról említést tettünk, a közbiztonság sokak szerint az egyik legfontosabb turizmusbiztonsági tényező (Mészáros B. et al. 2019). Egy desztináció kiválasztásakor az egyik legnagyobb hatással lévő faktor (Bujdosó – Remenyik, 2008). A személyes biztonság mellett az utazni vágyók nagy hangsúlyt fektetnek a vagyontárgyak biztonságára is, valamint a pénzügyi biztonságra. A desztináció biztonságáról való prekonceptiók erősen befolyásolják az utazási döntést. Felerősödött a social media szerepe a prekonceptiók alakításában, és a megtapasztalt biztonság hírének terjesztésében (Péter et al., 2018; 2019).

A törökországi közbiztonság abban az értelemben kielégítőnek tekinthető, hogy ha egy turista betartja az általánosan elvárható óvintézkedéseket, akkor relatíve kicsi annak az esélye, hogy rablás, lopás vagy zsebtolvajlás áldozatává válik. Ha viszont a közbiztonságot kiterjesztőleg nézzük és a terrortámadásokat is hozzá soroljuk, akkor nem tekinthető biztonságos országnak Törökország. A támadások során rendszerint a turisták által látogatott területeket, illetve a fővárost szokták célba venni. Említsük meg továbbá az ország negatív megítélését elősegítő politikai tényezőket (melyek a turisták szubjektív biztonságérzetét ugyancsak negatívan befolyásolhatják), mint például az időnként elmérgesedő török-görög vagy török-orosz konfliktust, illetve a kurdokkal folytatott folyamatos fegyveres harcot (Kovács G. 2011).

A 2015-ös és 2016-os évek „fekete évek” voltak Ankarában, amikor alig fél év leforgása alatt négy halálos áldozatot követelő terrortámadást hajtottak végre. Az ankarai támadások célja nem a turisták megfélemlítése, mivel külföldi turisták kis számban tartózkodnak a városban, hanem elsősorban a kormányzati épületek és alkalmazottaik elleni támadás volt (2016 március: 37 fő, 127 megsebesült; 2016 február: 28 halott, 61 sebesült; 2016 január: 10 halott, 15 sebesült; 2015 október: 95 halott, 186 sebesült /www.origo.hu/).

2. Közlekedésbiztonság

A turizmusnak nincs olyan ága, amely ne érintené a közlekedésbiztonság kérdését. A turisták egyik alapvető igénye a biztonságos helyváltoztatás (Mátyás Sz. 2019). A szubjektív biztonságérzetet befolyásoló tényezők között előkelő helyet foglal el a közlekedési kultúra minősége, minthogy az ebből eredő veszélyhelyzetekkel a legtöbb ember – és köztük a turisták – találkozik. (Major R. at al. 2014). Az általános török közlekedési kultúrával kapcsolatban kijelenthető, hogy érződik rajta a mediterrán hatás, a közlekedési szabályokat rendszerint nagyvonalúbban kezelik, mint az Európában szokás. Ankarában a helyi tömegközlekedés a külföldiek számára meglehetősen kaotikus, igen sok magánvállalkozó végez személyszállítást (lásd: ábra), akikkel a nyelvi nehézségek miatt rendkívül nehéz a kommunikáció (3. ábra).

3. ábra: Nyitott ajtókkal közlekedő, személyszállítást végző kisbusz

A közlekedésbiztonság szempontjából mindenképp pozitív tényként értékelhető, hogy Törökországban nem általános az alkoholos italok fogyasztása. A konzervatívabb felfogású Ankarára pedig még inkább igaz ez, mint például Isztambulban. Az alkohol, mint oksági tényező tehát elhanyagolható szerepet játszik a balesetekben.

3. A természeti környezet biztonsága

Törökország területének döntő többsége geológiailag aktív területen fekszik, amely számos veszélyt rejt nemcsak a helyi lakosok, hanem a turisták számára is. A leginkább fenyegető probléma a gyakori földrengések, melyek rendszeresen következnek be az országban. Az elmúlt időszak legtöbb halálos áldozatot követelő rengése Izmit városát pusztította el, melynek során 17 000-en haltak meg (1999). A tavalyi év negatív történése az Isztambult megrengető 5,7-es erősségű földrengés volt, azonban ez szerencsére nem követelt halálos áldozatot (Euronews, 2019).

Ankara ebben a tekintetben szerencsésnek tekinthető, mivel földrajzi helyzetének köszönhetően a földrengések elkerülték. A főváros esetében, a természeti környezet biztonsága szempontjából az időjárási szélsőségek emelhetők ki, mint potenciális veszély. Ankara éghajlata kontinentális (kontinentálisabb, mint hazánk éghajlata), ezért a nyári meleg és a téli hideg okozhat problémát. A téli hideg a -30 fokot, míg a nyári legmagasabb hőmérséklet a +40 fokot is meghaladhatja (Ankara Meteoroloji Bolge Mudurlugu, 2020).

4. Egészségbiztonság

Törökország egészségét vizsgálva megállapíthatjuk, hogy jelentős regionális eltérések találhatók az országban, amelyek az egészségbiztonság szemszögéből nézve is figyelemreméltók. A turisták (főleg a külföldi turisták) által látogatott desztinációk esetében elmondható, hogy azok jóval a török átlag színvonal feletti mutatókkal rendelkeznek.

Ankara nem tartozik a kiemelt turisztikai célpontok közé (különösen a külföldi turisták szempontjából), de a város, mint az ország politikai és igazgatási központja ugyancsak átlag feletti fejlettséggel rendelkezik, amely megmutatkozik az egészségbiztonság terén is. Az orvosi ellátás megfelelő, különösen fizetős a magánkórházakban.

Az Ankarába látogató turista jelentős egészségügyi kockázattal nem szembesül, azonban még egy török viszonylatban fejlett település esetében sem ajánlott a csapvíz fogyasztása, illetve ajánlott bizonyos oltások felvétele (pl. Hepatitis A és B, hastífusz, diftéria-tetanusz, veszettség) (<https://konzuliszolgalat.kormany.hu>). Az egészségbiztonság területén elsősorban az általános higiéniai viszonyok említendők meg, mint kockázati tényezők. Semmiképp sem veszélyként kell értékelni az ankarai higiéniai viszonyokat, inkább kockázati tényezőnek, de azt kijelenthetjük, hogy a higiéniai szabályokat jóval könnyedebben értelmezik, mint az EU országainak többségében megszokott (4. ábra).

4. ábra: A perecét áruló utcai árus (Ankara)

5. Műszaki biztonság

Műszaki biztonság alatt azokat a veszélyforrásokat értjük, amelyek a turistákat érhetik a különféle eszközök, berendezések, közlekedési eszközök stb. használata során. A jóval a török fejlettségi szint felett lévő Ankarában is találkozhatunk pl. olyan tömegközlekedési eszközökkel, taxikkal, amelyek műszaki színvonala az EU-s normákat figyelembe véve, biztosan nem kapnák meg a hatósági engedélyt a közúti közlekedésben való részvételre. A nyilvánvalóan alacsonyabb gazdasági fejlettség foka az, amely sok esetben eredményezi a járdák és útburkolatok gyengébb minőségét, a biztosító eszközök hiányát stb., amelyek ugyancsak számos baleset forrásai lehetnek (5. ábra).

5. ábra: Az életveszélyes ankarai citadella, figyelmeztető táblák és korlát nélkül.

6. Fogyasztás biztonsága

A fogyasztás biztonsága alatt nemcsak a turista ételfogyasztását, hanem bármilyen egyéb jellegű fogyasztást is értünk (pl. tárgy, szolgáltatás). Az ételfogyasztással kapcsolatban utalunk az egészségbiztonság kapcsán tett megállapításokra. Az éttermi fogyasztás nem jelent jelentős kockázatot, különösen Ankarában, ahol a csekély számú külföldi turista mellett jelentős számú belföldi turista is megfordul. A szolgáltatások igénybevételénél (pl. taxi, étterem) természetesen előfordulhat túlszámlázás és egyéb kellemetlenség, azonban ez nem fordul elő nagyobb arányban, mint más országokban.

Az egyes termékek (ruha, nemesfém, márkás árucikkek) vásárlása során viszont érheti csalódás a turistát. Törökország szerte – így Ankarában is – széles körben lehet rendkívül kedvező áron vásárolni arany- és ezüsttermékeket, márkás cipőket és ruhadarabokat,

bőrtermékeket stb., amelyek megtévesztésig hasonlítanak az eredeti termékre, azonban ezeket sok esetben nem az eredeti márkatulajdonos gyártotta, hanem hamisítványok, így az azokat megvásároló turisták bűncselekmény áldozatai lesznek⁵⁶ (6. ábra) (Lásd bővebben: Szabó Andrea - Takács Dávid 2019).

6. ábra: Arany(?) ékszereket áruló üzlet Ankara belvárosában

7. Eligazodás / tájékozódás biztonsága

A turistákat fenyegető biztonsági kockázatok kapcsán, sok esetben nem tesznek említést az eligazodás biztonságáról, holott rendkívül fontos az, hogy egy turista egy idegen országban milyen gyorsan és milyen hatásfokkal tud eligazodni. Az egyre rövidülő utazások mind inkább megkövetelik azt, hogy kevesebb holtidő legyen, minél hamarabb tudjon eligazodni a turista. Törökországban alacsony az idegen nyelvet készség szintjén beszélők aránya. A nagyvárosokban, a turisztikai desztinációkban valamivel magasabb az idegen nyelvet beszélők aránya, azonban még ez is messze elmarad a szintén nem túl magas hazai értékektől. Ankarában számos egyetem található, így jelentős egyetemi diákság száma és az átlagos műveltség szintje is az országos átlagot jóval meghaladó a városban, ennek ellenére rendkívül nehéz a kommunikáció a helyiekkel. Sajnos sok esetben még a nívósabb szállodákban sem beszélnek a recepciósök idegen nyelvet, de ugyan ez mondható el a múzeumi alkalmazottakról, a taxisofőrökről és a rendőrökről is (7. ábra). A fenti hiányosságokat viszont valamelyest kárpótolja a helyiek segítőkészsége, s valóban megpróbálnak segíteni a turistáknak az eligazodásban.

⁵⁶ A probléma gyakran az, hogy nem is tudják meg a sértettek, hogy sértetté váltak. Az ilyen csalási magatartásokhoz kapcsolódóan is lásd Madai S. 2011 és Madai S. 2010.

A törökök általános nyelvtudásával kapcsolatban azt mindenképp érdemes kiemelni, hogy bár nagy világnyelveket relatíve kis százalékban beszélnek második nyelvként, azonban az olyan területeken, ahol nagyarányú valamilyen kisebbség, ott nyilvánvalóan kialakult egy bilingvis kisebbség, így ezeken a helyeken magas az idegen nyelvet (második nyelvet) beszélők aránya – ez azonban nem könnyíti meg az európai és észak-amerikai turistákkal történő kommunikációt (Ürmösné, 2012, 2014).

7. ábra: Az érdemi kommunikáció hiányában a mobiltelefon GPS-ével tájékozódik a taxisofőr is

Összegzés

A tanulmány Törökország, azon belül pedig Ankara turizmusbiztonságát mutatta be, s elemezte a legfontosabb mutatók alapján. A törökországi turistaérkezések számának emelkedése mögött főként a mennyiségi turizmus növekedése áll, mivel az ebből származó bevétel csekély mértékben nőtt csak. Megállapítható, hogy számos mutató tekintetében európai szemmel nézve is elfogadható a turizmusbiztonság mértéke, azonban a gyakori terrortámadások rossz színben tüntetik fel az országot. A közlekedésbiztonság, a műszaki biztonság és az eligazodás biztonság esetében Törökország az európai átlaghoz képest is lemaradásban van, még az elmúlt évtizedekben bekövetkezett fejlődés ellenére is.

Felhasznált irodalom

- Ankara Meteoroloji Bolge Mudurlugu
(<https://web.archive.org/web/20090711163936/http://www.ankara.dmi.gov.tr/merkezler-tanitim.aspx?m=3#> - 2020. január 20.)
- Bujdosó, Z ; Remenyik, B (2008) A hazai turisták életminőségének a feltérképezése az Észak-Magyarország Régióban In: Dávid, L (szerk.) A turizmus szerepe az Észak-Magyarország Régióban I-II Gyöngyös, Magyarország : Károly Róbert Főiskola, (2008) pp. 40-48. , 9 p.
- Dávid, Lóránt – Bujdosó, Zoltán – Tóth, Géza (2008): Tourism planning in the Hajdú-Bihar – Bihar Euroregion In: Süli-Zakar, I (szerk.) Neighbours and partners : on the two sides of the border Debrecen, Magyarország : Kossuth Egyetemi Kiadó, pp. 323-332.
- Deák József (2016): A rendészettudomány kialakulása és gondozásának nemzetbiztonsági, határőrizeti példái a Belügyi Szemlében a rendszerváltásig. Nemzetbiztonsági Szemle 4. évfolyam 4. szám. p. 49.
(https://epa.oszk.hu/02500/02538/00016/pdf/EPA02538_nemzetbiztonsagi_szemle_2016_04_043-075.pdf - 2019. december 25.)
- Euronews (2019): Erős földrengés volt Isztambulban
(<https://hu.euronews.com/2019/09/26/eros-foldrenges-volt-isztambulban> – 2020. január 21.)
- Hautzinger Zoltán (2019): Külföldiekkel szembeni büntetőeljárás? In: Miskolci Jogi Szemle, különszám, I. kötet, pp. 349-358
<https://konzuliszolgalat.kormany.hu/europa-utazasi-tanacsok?torokorszag> (2020. január 20.)
- Kovács Gábor (2011): A törökországi határrendészeti rendszer fejlesztésének főbb elemei az „Action Plan on Integrated Border Management” EU Twinning projekt tükrében. In: Gaál Gyula - Hautzinger, Zoltán (szerk.): Tanulmányok a „Rendészeti kutatások – a rendvédelem fejlesztése” című tudományos konferenciáról, Pécs, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport
- Kovács István (2017): Is the prostitution a threat danger to a country's (national) security? Nemzetbiztonsági Szemle, V. évfolyam (különszám), pp. 12-24.
- Madai Sándor (2010): Gondolatok a csalás néhány kriminológiai aspektusáról, Collectio Iuridica Universitatis Debreceniensis VIII. pp. 161-179.
- Madai Sándor (2011): A csalás büntetőjogi értékelése, Budapest, HVG ORAC
- Major Róbert, Tihanyi Miklós, Kovács Sándor, Vajda András (2014): A nagyvárosi lakosság szubjektív biztonságérzetének javíthatósága. In: Belügyi Szemle 2014/5. pp. 98-133
- Mátyás Szabolcs (2019): Kína turizmusának főbb jellemzői, különös tekintettel Peking turizmusbiztonságára. In: Marton Zs.-Németh K.-Péter E. (szerk.): III. Turizmus és Biztonság Nemzetközi Tudományos Konferencia tanulmánykötete, Pannon Egyetem Nagykanizsai Kampusz

Mészáros Bence – Jobbágy Zoltán – Hutkai Zsuzsanna – Kis Norbert (2019): Biztonság és bizalom a kormányzatban. In: Kaiser Tamás (szerk.): A Jó Állam mérhetősége III. Budapest, Dialóg Campus Kiadó, pp. 9-29

MTI (2016): 37-en haltak meg az újabb ankarai merényletben (<https://www.origo.hu/nagyvilag/20160313-hatalmas-robbanas-razta-meg-ankarat.html> – 2020. január 20.)

MTI, Origo (2015): 95 áldozata van az ankarai robbantásnak (<https://www.origo.hu/nagyvilag/20151010-robbanasok-raztak-meg-a-torok-fovarost.html> – 2020. január 20.)

Origo (2016): 28 halottja van az ankarai robbantásnak (<https://www.origo.hu/nagyvilag/20160217-jarmu-robbanas-ankara-torokorszag-hadsereg.html> – 2020. január 20.)

Péter Erzsébet – Németh Kornél – Katona Andrea – Göllény-Kovács Nikoletta – Lelkóné Tollár (2019): Ildikó How people in Zala County see security in tourism, DETUROPE: Central European Journal of Tourism and Regional Development 11: 1 pp. 95-116.

Péter Erzsébet – Németh Kornél – Lelkóné Tollár Ildikó (2018): Turizmusbiztonság, mint újonnan felmerülő fogyasztói igény, Turizmus Bulletin 18: 2 pp. 30-37.

Szabó Andrea - Takács Dávid (2019): Magyarország és Kína kereskedelmi kapcsolatai és a bevételi hatóságot érintő kihívások. In: Zsámbokiné Ficskovszky Ágnes (szerk.): Biztonság, szolgáltatás, fejlesztés, avagy új irányok a bevételi hatóságok működésében, Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság Vám- és Pénzügyőri Tagozat,

UNWTO (2019): International Tourism Highlights 2019 edition (<https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284421152> – 2019. december 6.)

Ürmösné Simon Gabriella (2012) Hungarian-Greek communicative strategies in respect of gender. In: Mental procedures in language processing. Tinta Kiadó, Budapest

Ürmösné Simon Gabriella (2014) A bilingvizmis pszicho-és neurolingvisztikai aspektusai, határtudományai, és oktatáspolitikai szerepe. In: Magyar rendészet. 14. NKE, Budapest, 123. p.

DR. FRIGYER LÁSZLÓ⁵⁷ – LELOVICS PÁL⁵⁸ – DR. NYITRAI ENDRE⁵⁹

A szolgálati kutyákkal kapcsolatos egyetemi oktatás alakulása és jelentősége a tisztképzésben

---

Kulcsszavak: a szolgálati kutya alkalmazásával kapcsolatos oktatás, kutyák a rendvédelemben, a szolgálati kutya alkalmazása

*„A kutyák azonban rátámadtak csúnyán,
De a kúton áll a szép hajadon lány,
Szólt a kutyáknak, azok szót fogadtak
S egyenkint morogva hátrasompolyogtak.”⁶⁰*

A 21. század pandémia-hullámokkal nehezített életterében kiemelt jelentőségű a közrend és a közbiztonság fenntartása, a terrorfenyegetettség csökkentése és a veszélyhelyzetek mielőbbi észlelése. Ennek okán egy felelősen gondolkodó rendészeti tiszt/vezető számára – az erővel és eszközökkel való ésszerű gazdálkodás érdekében – elengedhetetlen fontosságú a szolgálati kutyák alkalmazási területeinek, valamint az alkalmazásuk fontosságának az ismerete. Ebből adódóan – a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karon végző hallgatók kompetenciája vonatkozásában – célul tűztük ki, hogy a tisztjelöltek – mint potenciális vezetőjelöltek – *„parancsnokként is tisztában legyenek a szolgálati kutyák igen széles körben történő alkalmazási lehetőségeivel”⁶¹.*

A szolgálati kutyák alkalmazásával kapcsolatos ismeretek egyetemi oktatásának története

Természetesen ezen tematikus tudás egyes elemeinek külön – külön történő oktatása és bemutatása már régóta jelen van a Rendészettudományi Kar és a kiváló jogelőd intézmény – a

---

⁵⁷ DR. FRIGYER LÁSZLÓ r. őrnagy, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Nyomozáselméleti Tanszék tanársegéd; NKE RTK Szent György Szakkollégium igazgató; az NKE RTK Kari Tanács tagja; Ludovika NKE SE Rendészeti Kutya Szakosztály szakosztályvezető; Magyar Rendészettudományi Társaság Hallgatói Tagozat elnökhelyettes

⁵⁸ LELOVICS PÁL ny. vámtiszt; Ludovika NKE SE Rendészeti Kutya Szakosztály képzési vezetője; igazságügyi hiteles cseh-(szlovák)-magyar általános és kynológiai szakfordító és tolmács

⁵⁹ DR. NYITRAI ENDRE a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Forenzikus Tudományok Tanszék egyetemi adjunktus, Ludovika NKE SE Rendészeti Kutya Szakosztály alapító tag

⁶⁰ Arany János: Toldi szerelme: Első ének

⁶¹ NKE RTK honlap: Kutyák a rendőrség szolgálatában <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/09/22/kutyak-a-rendorseg-szolgalataban>

a Rendőrtiszti Főiskola életében, hiszen a belügyi szervek „*hosszú ideje sikerrel alkalmazzák a speciálisan képzett szolgálati kutyákat*”⁶².

Ez pedig ékes bizonyítéka annak, hogy a szervek kutyás kollégái minden körülmények között – az aktuális lehetőségektől és támogatottságtól függetlenül is – becsülettel helytálltak a szolgálataikban.

Ezen a szűkebb körben történő oktatás során a szolgálati kutyák alapvető kényszerítő eszközként való megjelenítése, a kutyák csapaterős tevékenységben történő részvétele, a személykeresés, a szagazonosítás és a kábítószerkeresés volt többnyire az a jobban kiemelt alkalmazási részterület, amelyet a közrendvédelmi vagy a bűnügyi terület vonatkozásában igyekeztek a hallgatók részére bemutatni.

Ugyanakkor ezen oktatási alkalmak – a tantárgyak oktatóinak a rendelkezésére álló lehetőségek függvényében – általában csak egy-egy bemutatóból vagy a ROKK Dunakeszin lévő objektumába történő látogatásból álltak. Ergo mélyebb benyomást csak azokra a hallgatókra tudtak gyakoroltak, akik amúgy is fogékonyak voltak a kutyák szeretetére és alkalmazására. Ennek okán ezen ismeretterjesztés nem igazán tudott széles körű áttörést biztosítani a vezetői gondolkodásban a szolgálati kutyák minél nagyobb számú alkalmazása és rendszeresítése érdekében.

További problémaként jelentkezik az, hogy a kutyás tevékenységre vonatkozó szabályok szervenként eltérően – a jogszabályi hierarchia különböző szintjén – kerültek megfogalmazásra⁶³. Ennek okán a kurzus és a szakosztály feladataként jelenik meg a vonatkozó szabályozás áttekintése és értelmezése, és az azzal kapcsolatos vezetői személet egységesítésének kialakítása is. Egyrészt azért is, mert például megújított szabályozásról beszélünk a rendőrség és a büntetés-végrehajtás vonatkozásában. Másrészt a szabályozás kissé kesze-kusza volta végett foglalkoznunk kell annak áttekinthetőségével. Törvényi (legmagasabb) szinten általában csak a kényszerítőeszközként történő alkalmazás szabályozását találjuk⁶⁴.

⁶² Dr. Balláné dr. Fünszter Erzsébet: Bűnügyi nyomozástani ismeretek II. rész; Rejtjel Kiadó Budapest 1998. (99. o.)

⁶³ az oktatási palettában jelenleg részletesebben érintett területek: általános szabályok, büntetés-végrehajtás, rendőrség, Nemzeti Adó- és Vámhivatal, és a civil biztonsági szakirányra vonatkozó normatívák

⁶⁴ 2011. évi CXIII. törvény - a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről

2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól

1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról

1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

Kivéve a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló törvényt, ahol – követendő példaként – már a kereső tevékenységet törvényi szintre emelve is szabályozzák⁶⁵. A többi területen viszont elszórta találunk jogszabályi és egyéb közjogi szervezetszabályzó eszközben megjelenő szabályozást⁶⁶.

Az ORFK Rendészeti Oktatási és Kiképző Központ – valószínűleg felismervén ezen hiátust – 2016. évben kérte az NKE Rendészettudományi Kar vezetését, hogy fektessenek nagyobb hangsúlyt a szolgálati állatokkal kapcsolatos oktatásba és felajánlotta ezzel kapcsolatos támogatását is. Ezen megkeresés alapján a Rendészettudományi Karon – a szolgálati kutyákkal kapcsolatos oktatás felelősének és az ORFK ROKK ezirányú kapcsolattartójának – dr. Frigyer László r. őrnagy került kijelölésre.

A feladatra történt kijelölést követően – a témával kapcsolatos vezetői gondolkodás felmérése érdekében – megkérdezésre kerültek a kar egyes szakfelelős vezetői, hogy miként vélekednek a kutyás oktatás fontosságát illetően. A tájékozódás öröndetes tapasztalta az volt, hogy a megkérdezett vezetők pozitívan nyilatkoztak a kérdésben és egyöntetűen támogatták, hogy a kutyás oktatás minden szakirányban jelenlen meg, mert véleményük szerint is nagyon fontos ezen témakör oktatása. Többen azt is kifejezték, hogy kötelezően tanulandó óraként is el támogatnák képzelni az oktatását. Bár hozzátették, hogy összeségében annyi ismeretet szeretnénk jelenleg átadni egy-egy szakirányon, hogy a véges órakeret miatt az oktatást egyenlőre csak szabadon választható tantárgy keretében lehet kivitelezni. Sajnos ezen okból kifolyólag a kutyás témát oktató tantárgy a továbbiakban is csak szabadon választott tantárgyként kerül meghirdetésre.

⁶⁵ 2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról

⁶⁶ példálózó jelleggel egy-egy fontosabb norma:

100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól

20/2018. (XII. 21.) PM rendelet a pénzügyőri intézkedések és a kényszerítő eszközök alkalmazásáról, valamint az elfogott, előállított, őrizetbe vett és fogva tartott személyek őrzésének és kísérésének eljárási szabályairól

16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól

86/2012. (XII. 28.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek és a segédfelügyelők által alkalmazható kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének és visszavételének szabályairól, a térítés módjáról, a kényszerítő eszközök típusaira, fajtáira és az alkalmazásukra, valamint a jelentéstétel és a kivizsgálás rendjére vonatkozó részletes szabályokról

44/2007. (IX. 19.) IRM rendelet a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás részletes szabályairól

27/1998. (VI. 10.) BM rendelet a fegyveres biztonsági őrsg Működési és Szolgálati Szabályzatának kiadásáról

36/2020. (XII. 23.) ORFK utasítás a Rendőrség Kutyás Szolgálati Szabályzatáról

26/2015. (XII. 9.) ORFK utasítás a körzeti megbízotti szabályzatról

24/2015. (X. 15.) ORFK utasítás a Határforgalom-ellenőrzési Szabályzatról

25/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás a szagmaradványok és személyi szagminták rögzítésével, konzerválásával, valamint azonosításával kapcsolatos feladatok végrehajtásáról

72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról

67/2020. (XII. 12.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálati kutyáinak rendszeresítéséről, beszerzéséről, tartásáról, tenyésztéséről, kiképzéséről és alkalmazásáról

3/2020. (II. 27.) BVOP utasítás a csomagküldés, valamint a kiétkezés egységes végrehajtásáról

A fentiek okán – a szolgálati kutyákkal kapcsolatos oktatás kari szintű megvalósítása érdekében – a 2016. évben – dr. Pálincás András⁶⁷ irányításával és mentorálásával – elkezdődött egy korszakváltó oktatási tematika kialakítása a szolgálati kutyás ismeretek egyetemi hallgatók részére történő továbbadása érdekében.

A karon önálló tárgyként – a szolgálati kutyák témakörben – 2016. évig egyetlen szabadon választható tantárgy volt meghirdetve zárt hallgatói körben a Vám- és Pénzügyőri Tanszék hallgatóink: „*A szolgálati kutya a rendvédelmi szervek szolgálatában*” címmel. Az oktatást ekkor dr. Pálincás András püör. alezredes – a kutyás képzés és oktatás országosan elismert egyik vezéralakja – tartotta. A ROKK vezetőjének megkeresését követően első lépésként ezen tantárgy került megnyitásra a Rendészettudományi Kar többi szakirányának hallgatója részére.

A nyitást és a tantárgyat – a szervezők legnagyobb örömeire – hatalmas érdeklődés és túljelentkezés követte, és pillanatok alatt betelt a meghirdetett 25 fős létszámkeret. A képzésbe ekkor már – Pálincás alezredes mentorálásával – dr. Frigyer László r. őrnagy is becsatlakozott oktatóként.

Maga a tantárgy – szervezeti okok véget – 2019. év végén átkerült a Nyomozáselméleti Tanszékhez dr. Frigyer László r. őrnagy – mint tantárgyfelelős – gondozásába, ahol a 2020/2021. I. félévétől a tantárgy neve egyszerűsítésre került, és a továbbiakban „*A szolgálati kutya alkalmazása*” elnevezéssel került meghirdetésre. Az oktatásba ezután Bönde Zsolt bv alezredes úr⁶⁸ is becsatlakozott. A tantárgy egyes kurzusain nappali tagozaton jelenleg 28 órás, míg a levelező tagozaton 8 órás időkerettel lehet gazdálkodni.

A kutyás képzés jelene és jövőképe

Annak ellenére, hogy a téma egyenlőre csak szabadon választott tárgy keretében kerül oktatásra igen jelentősnek mondható azoknak a hallgatóknak a létszáma, akik a kutyás kurzus elvégezték. A 2016. évben végzett kari szintű kiterjesztését és tematikai megújulása óta összesen 341 fő választotta ezt a tantárgyat önszántából.

⁶⁷ Dr. PÁLINCÁS ANDRÁS pénzügyőr főtiszt, a hazai rendészeti kutyás képzés egyik meghatározó szakmai vezetője

⁶⁸ Bönde Zsolt bv alezredes bv. főtanácsos, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Büntetés-végrehajtási Tanszék tanszékvezető helyettes, mesteroktató

A számarány azért is jelentős, mert 2018/2019 II. félévében és 2019/2020 I. félévében – egyéb okok végett – a tantárgy nem került meghirdetésre (bár az érdeklődés akkor is igen magas volt a hallgatók körében).

A tantárgy oktatási tematikája – a féléves oktatási szemesztereket követő monitorozások, tapasztalatok és a lehetőségek figyelembe vételével – folyamatosan megújításra került. A meghirdetett jelentkezési létszámkeretet is optimalizáltuk. A minőségi oktatást figyelembe véve inkább kevesebb fővel foglalkoztunk egyszerre. Evégből a 2020/2021. I. félévétől már csak kisebb 10-15 fős kurzusok kerültek meghirdetésre. Ugyanakkor több szakirányra is nyitottunk, beleértve a civil biztonsági szakirányt is, ahonnan szintén nagy érdeklődés mutatkozott a kutyás ismeretek elsajátítása iránt.

A létszámcsökkentések célja konkrétan az volt, hogy az egyre növekvő hallgatói érdeklődést minél magasabb szinten lehessen kiszolgálni, és a tananyag átadása ne előadásszintű órák hallgatásán keresztül történjen, hanem szemináriumokon és gyakorlati foglalkozásokon – egyéniesített módon – élményszinten történjen.

Ezeken a magas egyetemi színvonalú órákon a hallgatók a kutya nevelésével és képzésével kapcsolatos gyakorlati kérdéseket is feltehetnek. Ezekre a kérdésekre aktívan és innovatív módon a többi egyetemi hallgató is reagálhatott, majd természetesen a tantárgy felelőse, valamint – önkéntes konzultásként, a saját átélt négy évtizedes, nemzetközi civil és szolgálati kutyás gyakorlati és elméleti tapasztalattal rendelkező – Lelovics Pál ny. vámtiszt igyekezett megadni a megfelelő választ.

A hallgatói visszajelzések is ezt a tervezett oktatási irányt látszanak igazolni. Az oktatói munka hallgatói értékelésénél is látszik a kurzusokon kapott képzés iránti hallgatói elégedettség.

Az oktatási tematikánk röviden összefoglalva a következő. Annak okán, hogy önként és szabadon választják a kutyás kurzusunkat, abból indulunk ki, hogy érdekli őket a téma. Ezért minden új kurzus esetében az a cél vezérel bennünket, hogy ezen órán a hallgatóknak élményszámba menjen át közösen eltöltött idő.

Ezt egyrészt azzal kívánjuk elérni, hogy ezen kis létszámú csoportokat csapattá építjük. Minden kurzus elején mindenkinek be kell mutatkoznia és elmondania, hogy miért választotta ezt a kurzust, milyen elvárásokkal érkezett hozzánk és mit szeretne itt kapni.

Ezt meghaladóan minden órát úgy kezdünk, hogy mindenkinek (beleértve az éppen oktató tanárokat is) el kell mondania egy saját pozitív élményt, amely az utolsó találkozás óta vele történt. Lehetőség szerint kutyás élményt várunk, de ha az éppen ilyen nincs, akkor bármilyen pozitív gondolat megteszi. Ennek az a célja egyrészt, hogy a tanóra kezdése a hallgató részére is pozitív attitűddel kezdődjön a saját pozitív élményének a felidézésével.

Másrészt azzal is építjük a közösséget, a csapatot, hogy ezen „bemelegítés” során osztoznak egymás pozitív élményében. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy minden témában meghallgatjuk az egyéni véleményeket és tapasztalatokat. Ez általában úgy történik, hogy minden óránkon mindenki többször is felszólal/szót kap és elmondhatja az éppen aktuális témára vonatkozó gondolatait, azzal a kitételrel, hogy rossz válasz és rossz gondolat a mi óráinkon nincs. Természetesen amennyiben szükséges az oktató korrigálja a gondolatmenetet. Nagyon érdekes, hogy ennek kapcsán a kurzus kezdetén még úgy kell a hallgatókat egyenként felszólítani. De a kurzus végére már felszólításra soha nincs szükség, mert elkezdik figyelni egymást és pontosan tudják mikor következnek ők. Továbbá ami szintén érdekes, hogy nem csak figyelik a sorrendet, hanem figyelik egymás szavait is, és konkrétan reflektálnak a hallgatótársuk gondolataira. Ebben az interaktív környezetben abszolút nyitottá válnak a felvetett témára és a diákok és az oktatók részére is élményszámba megy át a részvétel.

Igazán örömteli azt is látni hogyan változik a hallgatók véleménye egyes témákról és hogyan változnak meg az egyes alkalmazásmódokkal kapcsolatos kifejezéseik. Szinte észre sem veszik, hogy elkezdik úgy használni a kutyás szakzsargont, hogy a kurzus többi hallgatója is pontosan érti, hogy éppen miről kívánnak véleményt nyilvánítani.

Szintén bizakodással tölt el bennünket az is, hogy most már többször előfordult az is, hogy olyan hallgató jelentkezett a kurzusra, akinek sose volt kutyája. Sőt olyan is már többször előfordult, hogy a hallgató kurzus közössége előtt felvállalta azt, hogy igazából ő fél a kutyáktól és emiatt jött erre a kurzusra. Érdekes volt látni, hogy ilyen esetekben sem nevettek ki a másikat. Sőt inkább segítőkészek és befogadóbbak lettek az ilyen szintű őszinteség hallatán, és ez is csak erősítette a gyors kurzus/csapatközösség kialakulását. Természetesen az ilyen alkalmakkor mi oktatók is igyekeztünk a hallgatókban a bizalmat kiépíteni a kutyák vonatkozásában és ezen személyekkel ha lehet még egy kicsit jobban/többet foglalkozni, és a bemutatók során őket személyesen bevonni.

A képzés végén mindig nyilatkozatva vannak a hallgatók, hogy miként élték meg az órákat, megkapták-e azt, amiért ezt a tantárgyat választották, és ajánlanák-e a részvételt hallgatótársaiknak a jövőre nézve. A visszajelzések nagyon jók, sőt sok esetben a kezdéskor már azt mondja a hallgató, hogy azért jött ide, mert úgy ajánlották neki a képzést.

A kurzusok vagy az órai intenzív tevékenység alapján tett jegymegajánlással vagy egy beadandó dolgozattal zárulnak. A dolgozat témája mindig valamilyen kutyás tevékenység kell hogy legyen. Ugyanakkor további kritérium, hogy a dolgozatban összességében csak pozitívan lehet megközelíteni kutyás tevékenységet. Ennek az az oka, hogy a kurzus zárásaként elkészített dolgozat további pozitív attitűdként maradjon meg a hallgató emlékezetében, és ha a későbbiekben – pl. vezetőként – kutyás kollégákkal kerül szakmai kapcsolatba, akkor ez a pozitív benyomás határozza meg velük a kapcsolatát.

A képzés népszerűsítése érdekében több dologgal is próbálkoztunk. Ennek kapcsán a „Kutatók Éjszakája” országos fórumot is igénybe vettünk. Ugyanis 2016. évben a „Rendészettudományi Kar az országos programsorozathoz további számos, a laikus közönségnek szánt előadással is csatlakozott. Népszerű volt még Dr. Frigyer László r. őrnagy előadása a szolgálati kutyák alkalmazásáról. Ennek keretében az RTK füves alakulóterén a TEK robbanószer-keresési bemutatót tartott, az ORFK ROKK munkatársai pedig a kábítószer-keresési tevékenységüket tárták a résztvevők elé Tigris és Kukac nevű „négy lábú segítők” közreműködésével. A büntetés-végrehajtási szervezet munkatársai bemutatták, hogyan kell keresési tevékenységre kiképezni a szolgálati kutyákat”⁶⁹.

Kutatók éjszakája 2016. NKE RTK⁷⁰

⁶⁹ NKE RTK honlap: Egyre népszerűbb a kutatók éjszakája:
<http://rtk.uninke.hu/karunkrol/hirek/2016/10/03/egyre-nepszerubb-a-kutatokejszakaja-1>

⁷⁰ NKE RTK honlap: Egyre népszerűbb a kutatók éjszakája:
<http://rtk.uninke.hu/karunkrol/hirek/2016/10/03/egyre-nepszerubb-a-kutatokejszakaja-1>

Egy másik fórumként említenék meg, hogy a Rendészeti Doktoranduszok Országos Egyesülete 2016. évi rendes közgyűlésén tartott konferencián Frigyer László „A szolgálati kutyák alkalmazási lehetőségeinek jelentősége és a szabályozás egységesítésének hiánya a rendvédelmi szervek vonatkozásában” című előadásában hangot adott azon véleményének, hogy a szolgálati kutyákat a jelenleginél sokkalta szélesebb körben, a rendészeti szervek számos feladatának teljesítése során volna indokolt alkalmazni”.⁷¹

További szélesebb szakmai közönséget érintő információs lehetőségként gondolunk arra, hogy – a kutyás szakzsargon fejlesztése érdekében – Pálincás András és Frigyer László több szócikket is elkészített a Rendészettudományi Szaklexikonba a szolgálati kutyákkal kapcsolatban.⁷²

A vírushelyzet előtti időkben megvolt a lehetőségünk arra, hogy az egyes témakörök átbeszélést követően a meghívott kutyás kollégák a kurzus keretében mutassák be a gyakorlati végrehajtást. Ezekben a bemutatókon soha nem elégedtünk meg azzal, hogy a hallgatók csupán külső szemlélők legyenek. Itt mindenkinek részt kellett venni, mivel az ilyen „kitűnő szakmai programot tovább színesítette, hogy a központ Dunakesziről érkező munkatársai még a nézők által simogatható kutyákat is hoztak magukkal. Hisz a tárgy legfontosabb része az állatok, a kutyák szeretete, a szolgálati kutyás képzés iránti motiváció és elkötelezettség kialakítása a hallgatókban”.⁷³

A program legjobb része: a kutyasimogatás⁷⁴

⁷¹ NKE RTK honlap: Rendészeti doktoranduszok találkoztak <http://rtk.uninke.hu/karunkrol/hirek?tag=RDOE>

⁷² NKE RTK honlap: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/05/04/megjelent-a-rendeszettudomanyi-szaklexikon>

⁷³ NKE RTK honlap: Szolgálati kutyás bemutató: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/11/06/szolgalati-kutyas-bemutato>

⁷⁴ NKE RTK honlap: Mobilkereső kutyák a büntetés-végrehajtásban:

Szolgálati kutyás bemutató /2018/⁷⁵

Természetesen arra is mindig törekedtünk, hogy az egyes alkalmazások a rendvédelmi paletta külön szegmenseiből is megvilágításra kerüljenek. Ennek okán mindig voltak olyan külön alkalmak is, amikor „a BVOP Biztonsági Szolgálat szolgálati kutyák alkalmazási szakirányításával foglalkozó munkatársa és kollégái ismertették tevékenységük normaháttérét, elméletét, a kutyák kiképzésekor alkalmazott legújabb technikákat”.⁷⁶

Bv-s szolgálati kutyás bemutató⁷⁷

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/11/30/mobilkereso-kutyak-a-buntetes-vegrehajtásban>

⁷⁵ NKE RTK honlap: Szolgálati kutyás bemutató: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/11/06/szolgalati-kutyas-bemutato>

⁷⁶ NKE RTK honlap: Mobilkereső kutyák a büntetés-végrehajtásban:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/11/30/mobilkereso-kutyak-a-buntetes-vegrehajtásban>

⁷⁷ NKE RTK honlap: Mobilkereső kutyák a büntetés-végrehajtásban:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/11/30/mobilkereso-kutyak-a-buntetes-vegrehajtásban>

Abban a megtiszteltetésben is volt részünk, hogy rendszeres vendégünknek mondhattuk a Nemzeti Nyomozóiroda Bűnügyi Technikai Főosztályán tevékenykedő igen kiváló kollégákat is. Ezen a szakmai csúcsponton még a legmagasabb szinten is nagyon komoly gyakorlati szakmai tudással és előadókészséggel találkozhattak a hallgatónk. A bemutatók során a résztvevők megismerkedhettek a „*bűnügyi szolgálati kutyás szakirányító tevékenységével, a szolgálati kutyák képzésének a rejtelmeivel és a kiképzett kutyák által végzett igen értékes munkával*”.⁷⁸

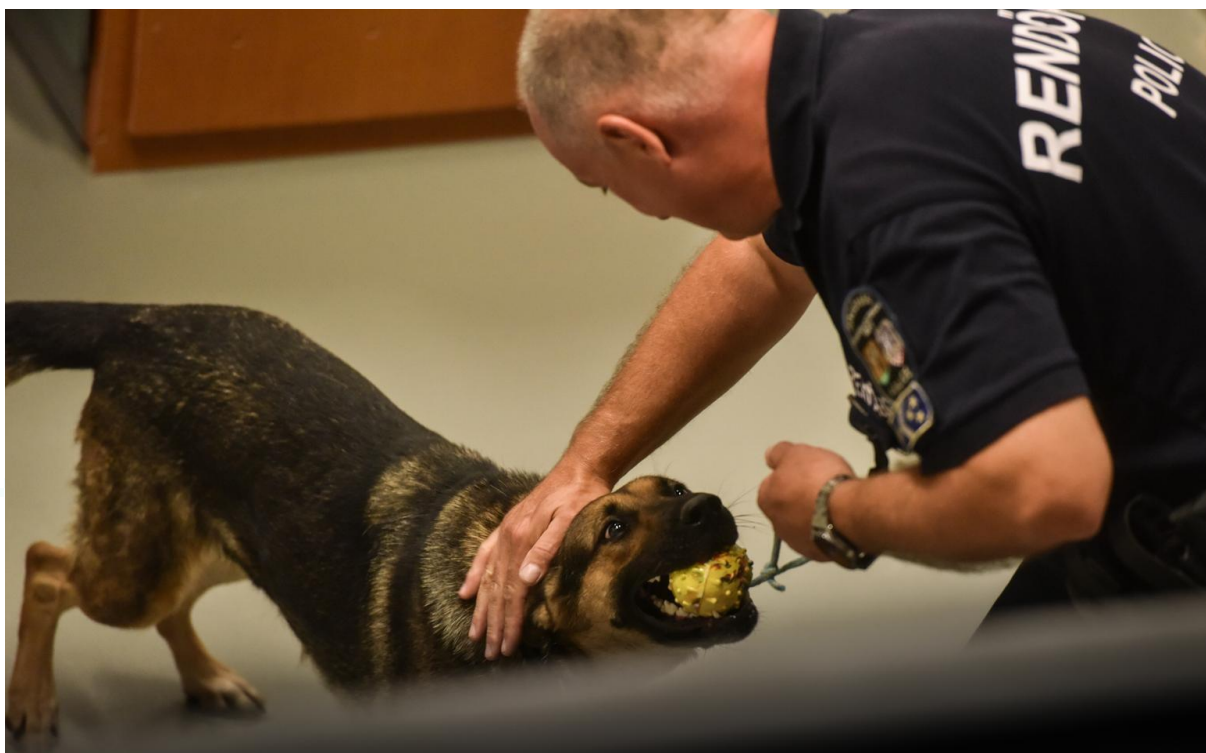

NNI kutyás bemutató⁷⁹

Minden gyakorlati bemutató során arra törekedtünk, hogy ne csak egy általános (megszokott) bemutatót tartsunk, hanem részletesen a szakmai fortélyait is megmutató és elmagyarázó közvetlen élményt kapjanak a hallgatók. Ennek okán mindig figyeltünk arra, hogy olyan kutyás szakembereket hívjunk, akik nemcsak birtokában vannak a szakmai kompetenciáknak, hanem azokat képesek is átadni a hallgatók részére.

⁷⁸ Frigyer László: NKE RTK honlap: Bűnügyi szolgálati kutyás bemutató: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/03/21/bunugyi-szolgalati-kutyas-bemutato>

⁷⁹ NKE RTK honlap: Bűnügyi szolgálati kutyás bemutató: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/03/21/bunugyi-szolgalati-kutyas-bemutato>

Molnár Zoltán r. főtörzszászlós, az Országos Polgárőrszövetség Lovas és Kutyás Tagozatának elnökhelyettesének bemutatója⁸⁰

A gyakorlati képzés bemutatására igen jó lehetőséget teremtett a számunkra a Rendészeti Oktatási Épület és Kollégium objektumában elhelyezkedő Taktikai Házunk, ahol akár egy magánlakás, akár egy vendéglátóipari egység, vagy akár egy bank épületében történő intézkedéseket is „eljátszhatunk”.

Bemutató Taktikai Házban⁸¹

⁸⁰ NKE RTK honlap: Kutyák a rendőrség szolgálatában:
<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/09/22/kutyak-a-rendorseg-szolgalataban>

⁸¹ NKE RTK honlap: Kutyák a rendőrség szolgálatában:
<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/09/22/kutyak-a-rendorseg-szolgalataban>

A pandémia viszont komoly kihívás elé állította a kutyás oktatást. Hiszen a képzésünk lételeme – az elméleti órákat követő „jutalom” – maga a kutya és annak közvetlen közelsége/érinthetősége időlegesen elérhetetlenné vált. Mindazonáltal ebben a nehéz helyzetben a kutyák alkalmazási lehetőségeit a COVID járvány megelőzésére⁸² – mint egy új alkalmazási terület kibontakozását – is megélhetjük.

Ezen kialakult online helyzetben igyekeztünk sok szakmai videófelvételt levetíteni és azokat közösen elemezni a hallgatókkal. Mi is meglepődtünk, hogy ez a módszer mennyire tetszett a hallgatóknak. Persze ez nem azt jelentette, hogy nem hiányolták a kutyák jelenlétét, hanem csak azt, hogy a várakozásaik ellenére ők is jól érezték magukat és nem is gondolták, hogy online módon is lehet szakmailag tartalmas és érdekes órákat tartani.

Ugyanakkor hosszú távon ez a helyzet nem tartható, mert „továbbra is a legfontosabb probléma a gyakorlati képzés hiánya. „Bármilyen világos ismereteket szereznek is a hallgatók az elméleti oktatás során, ez még nem ad biztosítékot arra, hogy ezek az ismeretek tartósak, szilárdak is lesznek”.⁸³

Lelovics Pál; dr. Pálinkás András, dr. Frigyer László: gyakorlati óra

⁸² COVID tesztelési kísérletek kutyákkal: [Očichání psem je přesnější než antigenní test. Stát je ve školách ale povolit nechce - Aktuálně.cz \(aktualne.cz\)](#)
[Dogs: The New COVID-19 Rapid Test | The Scientist Magazine® \(the-scientist.com\)](#)
[Dogs can better detect Covid in humans than lateral flow tests, finds study | Dogs | The Guardian](#)

⁸³ Frigyer László: A szolgálati kutyák és vezetőik képzésének, továbbképzésének szabályozása, a fejlesztés szükséges irányai a büntetés-végrehajtásnál; Börtönügyi Szemle 2009. I. szám 43.o.

Összességében az egyetemi kutyás képzés kapcsán immár elmondható, hogy minden szemeszterben túljelentkezés van a Frigyer László r. őrnagy által gondozott „A szolgálati kutya alkalmazása” szabadon választott tantárgyra.

A kurzust elvégzett hallgatóktól a szakosztály vezetésével egyetértésben azt várjuk el, hogy kvázi legyenek a kutyás szakma „nagykövetei”. Amennyiben a további szakmai pályafutásuk során találkoznak kutyás kollégákkal, akkor azt kérjük, támogassák őket. Akár egy jó szóval akár segítő tettekkel. Ha pedig a későbbi beosztásukból fakadóan jogukban és lehetőségükben áll döntenie egy-egy kutyás alkalmazásról, kutyák rendszeresítéséről, kutyás kollégák képzésén történő részvételéről, kutyás eszközök felszerelések vásárlásáról, stb. akkor azt kérjük – ne feledjék a kutyás kollégák elhivatottságát és szakmai alázatát – és segítsék előljáróként is a szakmát, és a kutyásokat.

A Ludovika SE Rendészeti Kutyás Szakosztály szerepe

Az egyetemi kutyás képzés szakmai háttértartalmának megszervezése és a rendvédelmi szervek kutyás egységeivel történő kapcsolattartás magasabb szintre történő emelése érdekében 2018. évben – vezetői támogatással – megalakult az NKE SE Rendészeti Kutyás Szakosztály. Ugyanis ahogyan Pálinkás András fogalmazott egy „*olyan kardinális jellegű területről van szó, amelyre vonatkozóan szükség van a speciális ismeretek oktatására és átadására is*”.⁸⁴

NKE SE Rendészeti Kutyás Szakosztály alakuló ülése⁸⁵

⁸⁴ Pálinkás András: NKE RTK honlap: Megalakult az NKE SE Rendészeti Kutyás Szakosztálya: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/07/02/megalakult-az-nke-se-rendeszeti-kutyas-szakosztalya>

⁸⁵ NKE RTK honlap: Megalakult az NKE SE Rendészeti Kutyás Szakosztálya:

A szakosztály vezetője: dr. Frigyer László r. őrnagy, képzési vezetője: Lelovics Pál ny. vámtiszt. Az oktatás előkészítése érdekében a szakosztály felvette a kapcsolatot azokkal a hivatásos és civil szervezetekkel, ahol magasabb szintű szolgálati kutyás szakmai munka folyik (Rendészeti Oktatási és Kiképző Központ, Készenléti Rendőrség, Nemzeti Nyomozó Iroda, NAV, TEK, Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, Országos Polgári Védelmi Főfelügyelőség, Polgárőrség Lovas Kutyás Tagozat, stb.) Ezen szervezetek az egyetemi kutyás képzés fontosságáról alkotott képét mutatta, hogy minden megkeresett szervnél nyitott kapukat döngöttünk és mindenhol szakmai támogatásukról biztosították az szakosztályt és az oktatási tevékenységet. Ennek eredményeképpen – a pandémiás helyzet élesedését megelőzően – rendszeressé vált a tisztjelöltek és az érdeklődő kollégák és oktatók részére szervezett szolgálati kutyás bemutatók tartása a Rendészettudományi Karon.

A szakosztály egy kvázi közvetítőként egy képzési és szakmai erőt egyesítő tevékenységet is szeretne kifejtetni. Ugyanis nem lehet elégszer hangsúlyozni a *„rendvédelmi szervek közötti együttműködés fontosságát, hiszen alapjaiban hasonló tevékenységet látnak el a szolgálati kutyák”*.⁸⁶

Természetesen a Rendészeti Kutyás Szakosztály nemcsak a hallgatók oktatására gondolt, hiszen nagy az érdeklődés a kutyás foglalkozások iránt az egyetem foglalkoztatottjai és közvetlen környezetükben is. A szakosztályi toborzón *„Frigyer László r. őrnagy, a szakosztály szakmai vezetője elmondta, hogy amennyiben megteremtődnek a feltételei, felnevelés céljából a rendőrségtől is kaphatnak majd kiskutyákat, akik a hallgatókkal együtt szocializálódhatnak. Lelovics Pál ny. vámtiszt, képzési vezető szerint a kutyát nem csak tanítani, hanem gondozni is kell és ezzel minden kutyatartónak tisztában kell lennie. Elhangzott, hogy a szakosztály tagjai részére elméleti és gyakorlati foglalkozásokat is tartanának, de a jövőben bemutatókon, vagy akár versenyeken is részt vennének a szakosztály tagjai”*.⁸⁷

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/07/02/megalakult-az-nke-se-rendeszeti-kutyas-szakosztalya>

⁸⁶ Boglyasovszky, Csaba ; Frigyer, László ; Gregori, Attila ; Silingi, István ; Czár, Vendel ; Milkovics, Pál (szerk.) Szolgálati kutya alkalmazása; Budapest, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM) (2007)

⁸⁷ NKE RTK honlap:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/10/16/toborzot-tartottak-az-nke-kutyat-szereto-polgarai>

Rendészeti Kutyás Szakosztály toborzó⁸⁸

A Rendészeti Kutyás Szakosztály és az egyetemi kutyás oktatás elismertsége

A szakosztály közreműködésével került megtartásra a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen - 2018. október 16 és 17. között 20 ország részvételével – a KYNOPOL (Network of Police Dog Professionals in Europe, Európai Rendvédelmi Kutyakiképzők Rendőrségi Hálózat Alcsoport, magyar képviselő: Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ) konferencia a BBA-5.2.1/3-2017- 00002 azonosító számú „Együttműködés a kutyavezetők között, szolgálati kutyák kiképzése terén” projekt keretében.⁸⁹

KYNOPOL konferencia 2018⁹⁰

⁸⁸ NKE RTK honlap:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/10/16/toborzot-tartottak-az-nke-kutyat-szereto-polgarai>

⁸⁹ NKE RTK honlap: Fókuszban a rendvédelmi keresőkutyák:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/10/24/fokuszbzan-a-rendvedelmi-keresokutyak>

⁹⁰ NKE RTK honlap: Fókuszban a rendvédelmi keresőkutyák:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/10/24/fokuszbzan-a-rendvedelmi-keresokutyak>

Az Országos Rendőr-főkapitányságon 2019. szeptember 4-én került megtartásra „A szolgálati kutyaképzés 70 éve” elnevezésű emlékkonferencia, amelynek a levezető elnöki pozíciójára dr. Frigyer Laszlo r. őrnagy urat kérték fel. A konferencián az összes érintett rendvédelmi szerv és a polgárőrség képviselői is részt vettek és közösen tisztelgtek a „nagy kutyás elődök előtt.”⁹¹

„A szolgálati kutyaképzés 70 éve” elnevezésű emlékkonferencia ⁹²

„A Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központban elindult az „Együttműködés a szolgálati kutyák utánpótlása, kiképzése és alkalmazása terén” című belügyi kezelt Belső Biztonsági Alapból finanszírozott projekt. A megbeszélésen a Terrorelhárítási Központ, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Büntetés-végrehajtási Szervezet, az Országos Polgárőrség Lovas és Kutyás Tagozatának szakmai képviselői is részt vettek. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karát Frigyer László r. őrnagy az NKE SE Rendészeti Kutyás Szakosztály szakmai vezetője képviselte”.⁹³

⁹¹ NKE RTK Honlap: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2019/09/17/a-szolgalati-kutyakikepzes-70-eve-emlekkonferencia>

⁹² NKE RTK Honlap: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2019/09/17/a-szolgalati-kutyakikepzes-70-eve-emlekkonferencia>

⁹³ NKE RTK honlap: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/06/26/belugyi-projektnyito-ertekezlet-szolgalati-kutyakrol-dunakeszin>

BBA projektmegbeszélés Dunakeszi⁹⁴

További nagyon öröndetes eredmény, hogy a szolgálati kutyás témában számos szakdolgozat és diplomamunka született az évek során minden félévben. Mindez történt annak ellenére is, hogy a járványügyi helyzet nagyon megnehezítette a személyes kontaktuson alapuló kutatásokat. Jelen félévben is szerencsésen elkészült három remekmű a tárgyban.

Különösen örömmel jelenthetjük ki azt is, hogy a dolgozatok már nem csak a kutyás múlt és a jelen taglalásáról szólnak, hanem az innovációk/technikai újítások szolgálati kutyákkal együtt történő alkalmazási lehetőségeit is kutatják – szakembereinek közreműködésével – az érdeklődő hallgatók. (a legutolsó ilyen innovatív szakdolgozatunk címe: „*A modern technológia vívmányaiban rejlő lehetőségek vizsgálata a szolgálati kutyák biztonsági és rendészeti területen alkalmazásához*”⁹⁵)

⁹⁴ NKE RTK honlap: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/06/26/belugyi-projektnyito-ertekeztet-szolgalati-kutyakrol-dunakeszin>

⁹⁵ Szuhár István bv. örmester szakdolgozata, (konzulense: dr. Frigyer László r. őrnagy) a dolgozat a szakdolgozati záróbizottság előtt „5” „jeles” minősítést kapott

Szinopszis

Összességében az egyetemi kutyás oktatás és a Rendészeti Kutyás Szakosztály küldetése az, hogy – hazánk közbiztonságának a fenntartása és javítása céljából – segítse a hivatásos és a sport/szabadidő kutyázás minőségi javulását, valamint megpróbálja közvetíteni a kutyás állami szervek szakmai tapasztalatait a hallgatók és a különféle szervek irányába.

Ennek okán a szakosztály vezetése arra törekszik, hogy:

- ne legyen olyan kibocsátott hallgatója a Rendészettudományi Karnak, aki nem ismeri a szolgálati kutyák alkalmazásának stratégiai fontosságát, és ne ismerné az alkalmazás lehetőségeit. Ezzel is választ keresve és adva a mindenkori közbiztonsági kihívásoknak és a növekvő migrációs nyomásnak, terrorfenyegetettségnek;
- a szolgálati kutyákkal rendelkező hivatásos szervek vegyenek részt ezen az egyetemi kutyás oktatás szakmai színvonalának növelésében;
- idővel legalább néhány saját – *kábítószer-kereső, fegyverkutató, robbanószer-kereső, katasztrófavédelmi, személykereső, rendvédelmi, őrszolgálati* – kiképzett kutyával rendelkezzen az egyetemünk a képzés színvonalának emelése és a Campus tereinek, valamint az egyetemi polgárok és vendégek biztonságának fokozása érdekében;
- lehetőséget és támogatást keressen a magyar kutyafajták megmentésére és népszerűsítésére;
- igyekezzen segíteni és fejleszteni a civil kutyások állatvédelmi, kutyatartási ismereteit és a hivatásos szervekkel való kapcsolataikat.

Források (letöltés/ellenőrzés ideje: 2021.06.06.)

Frigyer László: A szolgálati kutyák és vezetőik képzésének, továbbképzésének szabályozása, a fejlesztés szükséges irányai a büntetés-végrehajtásnál; Börtönügyi Szemle 2009. I. szám 43.o.

Dr. Balláné dr. Fünszter Erzsébet: Bűnügyi nyomozástani ismeretek II. rész; Rejtjel Kiadó Budapest 1998. (99. o.)

Boglyasovszky, Csaba ; Frigyer, László ; Gregori, Attila ; Silingi, István ; Czár, Vendel ; Milkovics, Pál (szerk.) Szolgálati kutya alkalmazása; Budapest, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM) (2007)

2011. évi CXIII. törvény - a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól
1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról
1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről
1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
2010. évi CXXII. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról
- 100/2018. (VI. 8.) Korm. rendelet a nyomozás és az előkészítő eljárás részletes szabályairól
- 20/2018. (XII. 21.) PM rendelet a pénzügyőri intézkedések és a kényszerítő eszközök alkalmazásáról, valamint az elfogott, előállított, őrizetbe vett és fogva tartott személyek őrzésének és kísérésének eljárási szabályairól
- 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és a rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól
- 86/2012. (XII. 28.) BM rendelet a rendészeti feladatokat ellátó személyek és a segédfelügyelők által alkalmazható kényszerítő eszközök igénylésének, átvételének és visszavételének szabályairól, a térítés módjáról, a kényszerítő eszközök típusaira, fajtáira és az alkalmazásukra, valamint a jelentéstétel és a kivizsgálás rendjére vonatkozó részletes szabályokról
- 44/2007. (IX. 19.) IRM rendelet a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás részletes szabályairól
- 27/1998. (VI. 10.) BM rendelet a fegyveres biztonsági őrseg Működési és Szolgálati Szabályzatának kiadásáról
- 36/2020. (XII. 23.) ORFK utasítás a Rendőrség Kutyás Szolgálati Szabályzatáról
- 26/2015. (XII. 9.) ORFK utasítás a körzeti megbízotti szabályzatról
- 24/2015. (X. 15.) ORFK utasítás a Határforgalom-ellenőrzési Szabályzatról
- 25/2018. (VI. 21.) ORFK utasítás a szagmaradványok és személyi szagminták rögzítésével, konzerválásával, valamint azonosításával kapcsolatos feladatok végrehajtásáról
- 72/2020. (XII. 23.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról
- 67/2020. (XII. 12.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálati kutyáinak rendszeresítéséről, beszerzéséről, tartásáról, tenyésztéséről, kiképzéséről és alkalmazásáról
- 3/2020. (II. 27.) BVOP utasítás a csomagküldés, valamint a kiétkezés egységes végrehajtásáról

NKE RTK honlap: Kutyák a rendőrség szolgálatában <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/09/22/kutyak-a-rendorseg-szolgalataban>

NKE RTK honlap: Egyre népszerűbb a kutatók éjszakája:

<http://rtk.uninke.hu/karunkrol/hirek/2016/10/03/egyre-nepszerubb-a-kutatok-ejszakaja-1>

NKE RTK honlap: Rendészeti doktoranduszok találkoztak

<http://rtk.uninke.hu/karunkrol/hirek?tag=RDOE>

NKE RTK honlap: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/05/04/megjelent-a-rendeszettudomanyi-szaklexikon>

NKE RTK honlap: Szolgálati kutyás bemutató: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/11/06/szolgalati-kutyas-bemutato>

NKE RTK honlap: Mobilkereső kutyák a büntetés-végrehajtásban:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/11/30/mobilkereso-kutyak-a-buntetes-vegrehajtásban>

NKE RTK honlap: Bűnügyi szolgálati kutyás bemutató: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/03/21/bunugyi-szolgalati-kutyas-bemutato>

[Očichání psem je přesnější než antigenní test. Stát je ve školách ale povolit nechce -](https://www.aktuálně.cz)

[Aktuálně.cz \(aktualne.cz\)](https://www.aktuálně.cz)

[Dogs: The New COVID-19 Rapid Test | The Scientist Magazine® \(the-scientist.com\)](https://www.the-scientist.com)

[Dogs can better detect Covid in humans than lateral flow tests, finds study | Dogs | The Guardian](https://www.theguardian.com)

NKE RTK honlap: Megalakult az NKE SE Rendészeti Kutyás Szakosztálya:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/07/02/megalakult-az-nke-se-rendeszeti-kutyas-szakosztalya>

NKE RTK honlap: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/10/16/toborzot-tartottak-az-nke-kutyaszereto-polgarai>

NKE RTK honlap: Fókuszban a rendvédelmi keresőkutyák: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/10/24/fokuszbán-a-rendvedelmi-keresokutyak>

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2018/10/24/fokuszbán-a-rendvedelmi-keresokutyak>

NKE RTK honlap: <https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2019/09/17/a-szolgalati-kutyakikepzes-70-eve-emlekkonferencia>

NKE RTK honlap:

<https://rtk.uni-nke.hu/hirek/2020/06/26/belugyi-projektnyito-ertekezlet-szolgalati-kutyakrol-dunakeszin>

Jogszabályok közérthetően – A digitalizált adatgazdálkodásért

---

Lehetséges a jogszabályok lényegét a jogi szaknyelvet nem beszélő, ezért sok esetben a jogi dolgoktól idegenkedő nagyközönség számára is elérhetővé és érthetővé tenni?

Erre a kérdésre felel igennel a Nemzeti Adatvédelmi és Információs Ügynökség (NAVÜ) digitális, infografikákkal illusztrált interaktív bemutatója, ami a digitalizált adatgazdálkodás témáját dolgozza fel.

Az elkészült ismeretanyag elsődleges célja volt, hogy közérthető, köznyelvi formában tárlt ismereteken keresztül jobb rálátást biztosítson a jogszabályi környezetre, ezáltal erősítse az állampolgári jogtudatosságot, valamint az érdekérvényesítés hatékonyságát is. További hozadék lehet, hogy csökken a jogszabályok téves értelmezéséből fakadó jogbizonytalanság és az ebből fakadó problémák kezelésének társadalmi költsége a kevesebb jogvita eredményeként.

A fejlesztés a kivitelezővel, a Neting Informatika Kft.-vel szoros együttműködésben zajlott. dr. Frigyer László⁹⁸, az Európai Jogi Központ jogi igazgatója és a NAVÜ szakértői biztosították az értelmező feldolgozáshoz szükséges jogi szakértelmet és a jogszabály gyakorlati alkalmazásának példáit, amiből kiindulva a Neting e-learning módszertani szakemberei digitális formába önthették a bemutatót a célcsoport sajátosságait és az elérendő oktatási cél szempontjait szem előtt tartva.

Négy témakörben tartalmaz jogszabályi magyarázatot az elkészült anyag. Először az olvasó megismerkedhet a NAVÜ-vel és a tájékoztatási folyamatban betöltött szerepével. Ezután képet kap a tájékoztatási folyamat lépéseiről és a további szereplőkről.

---

⁹⁶ Tóth Péter: Neting Informatika Kft. Ügyvezető

⁹⁷ Tóth Marianna: Neting Informatika Kft. Ügyvezető helyettes

⁹⁸ dr. Frigyer László: Európai Jogi Központ jogi igazgató

Kiemelten, külön fejezetben kapnak helyet a személyes adatok anonimizálásával kapcsolatos tudnivalók. Ezt követően az anyagot a piaci igényekre vonatkozó speciális szabályok zárják.

Az anonimizálás témaköre azért ilyen hangsúlyos, mert ez a téma vetheti fel a legtöbb kérdést és kételyt az állampolgároknál. Ebből kiindulva a feldolgozásnál kiemelt cél volt megválaszolni ezeket a kérdéseket és eloszlatni az esetleges kétségeket, bizalmatlanságot.

Az ismeretanyagot infografikák és az életből vett konkrét példák teszik még szemléletesebbé. Az anyag lelkét jelentő folyamatábrák két szinten tartalmaznak információt, egyrészt az olvasó átfogó képet kaphat az áttekintésükkel, másrészt, ha valamelyik rész behatóbban érdekli, akkor tovább mélyítheti az ismereteit a kattintással előhívható tartalmakkal. Az információ értelmezését, rendszerezését további interaktív elemek is segítik.

A bemutató technikailag megfelel a kor igényeinek, mobil eszközökre optimalizált, HTML5-ös formátumú, így bármilyen eszközön ugyanolyan minőségben élvezhető. Kezelőfelülete letisztult, könnyen használható, nem igényel informatikai jártasságot a benne való navigáció, így garantálva, hogy bárki egyszerűen hozzáférhessen a benne lévő információhoz.

Az elkészült anyag nagyon pozitív fogadtatásra talált mind szakmai, mind a célközönség köreiből, megerősítve ezzel a készítőket abban, hogy igény van a jogszabályok értelmező, interaktív feldolgozására.

Dr. Frigyer László

Főszerkesztői elköszönés és közlési feltételek

Nagy örömünkre szolgált, hogy igen színes palettában van lehetőségünk megjelenési helyszínt biztosítani az Európai Jogi Közlemények 2021. évi II. évfolyamunk 1. számában, amelynek okán szeretnénk a szerzőinknek is köszönetet mondani a kiváló tanulmányokért.

Reméljük a folyóiratunk ezen számával is sikerül kielégíteni a Tisztelt Olvasóink tudásszomját és – a köszöntő gondolatokban kifejtettekhez csatlakozva – valóban sikerül az érdeklődőket további elmélkedésre sarkallnunk.

Amennyiben felkeltette érdeklődését a gondolatainak/művének a tudományos folyóiratunkban történő közlésének lehetősége, akkor a további számokba szeretettel várjuk

– az Európai Jogi Központ europai.jogi.kozpont@gmail.com email címére –

olyan megalapozott, igényes, jogi, szakmai és tudományos közlemények megjelentetésre történő beküldését, amelyekkel kapcsolatban a szerző büntetőjogi felelőssége tudatában nyilatkozik annak tartalmi jogszerűségéről, és a beküldött művel kapcsolatos szerzői jogosultságáról.

A megküldött művel befogadásáról az Európai Jogi Központ email útján értesíti a szerző(ke)t. Azokat a műveket, amelyek nem kerülnek befogadásra – az ezzel kapcsolatos értesítést követően – törlésre kerülnek.

Az Európai Jogi Közlemények online folyóiratban csak olyan mű közölhető, amelynek a közléséhez – előzetes lektorálás követően – az Európai Jogi Központ bírálóbizottsága hozzájárult.

Az Európai Jogi Központ fenntartja azt a jogot, hogy csak a mindenkori kapacitásának határai tükrében tud műveket befogadni. Továbbá a mások tevékenységét/munkásságát sértő vagy nyíltan csak politikai nézeteket valló gondolatok közlését megtagadja.

Ugyanis ezen online fórumon ilyen szerzeményeknek nem kívánunk helyet adni. Hanem célunknak megfelelően kifejezetten csak szakmai és tudományos publikációs lehetőséget kívánunk biztosítani a különböző területekről érkező kutatók, tudósok, írók, szakértők, és a szárnyaikat bontogató hallgatók részére.

Abban az esetben, amennyiben a lektor(ok) a közlést – az előzetes lektorálást követően – bizonyos feltételek teljesítéséhez kötötték, az Európai Jogi Központ fenntartja azt a jogot, hogy a lektorált művet az Európai Jogi Közlemények online folyóiratban csak abban az esetben teszi közzé, amennyiben a szerző a lektorok által megfogalmazott kéréseknek maradéktalanul eleget tett.

A tudományos és szakmai csemegézéséhez további jó erőt és egészséget kívánok!

DR. FRIGYER LÁSZLÓ

Európai Jogi Közlemények
főszerkesztő